

uittreksel

DE PIJLERS VAN HET CHRISTELIJK GELOOF

deel 2. Bekeer u en geloof

deel 2. Bekeer u en geloof

	<i>pagina</i>
<i>Inleiding: de fundamentele leerstellingen</i>	5
*	
1. <i>Bekering</i>	7
1. Uitgelegd vanuit Grieks en Hebreeuws	
2. De eerste reactie van de zondaar op God	
3. Iets anders dan wroeging	
4. De enige weg tot waarachtig geloof	
2. <i>Het wezen van geloof</i>	14
1. Inleiding	
2. Anders dan hoop	
3. Uitsluitend op grond van Gods Woord	
4. Uitgedrukt door belijden	
3. <i>Het unieke van geloof</i>	22
1. Inleiding	
2. De basis van alle rechtvaardig leven	
3. Zich al Gods beloften toeëigenen	
4. <i>Geloof tot behoudenis</i>	30
1. Inleiding	
2. De vier basisfeiten van het evangelie	
3. De eenvoudige daad van het zich toeëigenen	
5. <i>Geloof en werken</i>	35
1. Inleiding	
2. Behoudenis door geloof alleen	
3. Levend geloof tegenover dood geloof	
6. <i>Wet en genade</i>	41
1. Inleiding	
2. De wet van Mozes: een enkelvoudig, compleet systeem	
3. Christenen zijn niet onder de wet	
7. <i>Het doel van de wet</i>	47
1. Om zonde aan te tonen	
2. Om te bewijzen dat de mens zichzelf niet kan redden	
3. Voorbereiding op Christus	
4. Om Israël te bewaren	
5. Volmaakt vervuld door Christus	
8. <i>De ware gerechtigheid</i>	54
1. Inleiding	
2. De twee grote geboden	
3. Liefde is de vervulling der wet	
4. Het nieuwtestamentische patroon van gehoorzaamheid	

Dit uittreksel van "De Pijlers van het Christelijk Geloof" is gemaakt aan de hand van de Engelse uitgave "Foundations for Christian living". Het Nederlandse boek is gebaseerd op een eerdere versie van de Engelse uitgave. Door het taal- en versieverschil kan dit uittreksel op ondergeschikte punten afwijken van de Nederlandse tekst. De bijbelteksten zijn afkomstig uit de NBG51, tenzij anders is aangegeven.

Inleiding: de fundamentele leerstellingen

De Bijbel geeft duidelijk aan dat sommige leerstellingen belangrijker zijn dan anderen en daarom eerst bestudeerd moeten worden. De Bijbel geeft een lijst van zes van zulke fundamentele leerstellingen:

"Laten wij daarom het eerste onderwijs aangaande Christus laten rusten en ons richten op het volkomene, zonder opnieuw het fundament te leggen van bekering van dode werken en van geloof in God, van een leer van dopen en van oplegging der handen, van opstanding der doden en van een eeuwig oordeel." [1]

De schrijver van de Hebreeënbrief somt hier zes grondbeginselen op:

1. bekering van dode werken
2. geloof in God
3. leer van dopen
4. oplegging der handen
5. opstanding der doden
6. eeuwig oordeel

De volgorde van deze grondbeginselen omvat het gehele spectrum van de christelijke geloofsbeleving. Het leidt ons in logische stappen van de zondaars eerste antwoord: bekering, naar de climax in de eeuwigheid: opstanding der doden en eeuwig oordeel.

Als we elk van deze grondbeginselen bestuderen, mogen we nooit de visie kwijtraken op het ene en goddelijke plan dat hier doorheen loopt. We kunnen zo bezet raken door de tijdelijke zaken dat we het gezicht op de eeuwigheid verliezen. We ondergaan dan de tragedie die Paulus beschrijft: "indien wij alleen voor dit leven onze hoop op Christus gebouwd hebben, zijn wij de beklagenswaardigste van alle mensen" [2].

In dit deel richten we ons op de eerste twee grondbeginselen: bekering en geloof.

aangehaalde teksten:

1 *Heb 6:1-2*

Laten wij daarom het eerste onderwijs aangaande Christus laten rusten en ons richten op het volkomene, zonder opnieuw het fundament te leggen van bekering van dode werken en van geloof in God, van een leer van dopen en van oplegging der handen, van opstanding der doden en van een eeuwig oordeel.

2 1Co 15:19

Indien wij alleen voor dit leven onze hoop op Christus gebouwd hebben, zijn wij de beklagenswaardigste van alle mensen.

1. Bekering

1. Uitgelegd vanuit Grieks en Hebreeuws

In het Nieuwe Testament wordt het werkwoord 'zich bekeren' gebruikt voor het vertalen van het Griekse werkwoord 'metanoein'. Feitelijk betekent dit woord 'van denken veranderen'. Veel mensen associëren bekering met emoties, met het vergieten van tranen e.d. Dit kan, maar het is mogelijk om veel emoties te voelen en veel tranen te vergieten zonder zich te bekeren in schriftuurlijke zin. Anderen associëren bekering met speciale religieuze rituelen, zoals boetedoening. Maar hiervoor geldt hetzelfde: het is mogelijk allerlei religieuze rituelen te ondergaan zonder zich te bekeren in schriftuurlijke zin.

Echte bekering is een krachtige, innerlijke beslissing, een verandering van denken.

Als we naar het Oude Testament kijken, betekent het woord dat gewoonlijk wordt vertaald door 'bekering' letterlijk 'omdraaien', 'omkeren', 'terugkeren'. Dit harmonieert prachtig met de betekenis van bekering in het Nieuwe Testament. Het Nieuw Testamentische woord wijst op de innerlijke beslissing, de innerlijke verandering van denken. Het Oud Testamentische woord duidt op de uiterlijke handeling die de uitdrukking is van de innerlijke gedachteverandering: de handeling van terugkeren, van omkeren.

Als we deze twee betekenissen samenvoegen, vormen ze de complete definitie van bekering: bekering is een innerlijke verandering van denken die uitmondt in een uiterlijke terugkeer of ommekeer, in een inzien en inslaan van een geheel nieuwe richting.

2. De eerste reactie van de zondaar op God

Een prachtig voorbeeld van echte bekering vinden we in de gelijkenis van de verloren zoon [1]. Er is eerst een innerlijke beslissing: "Ik zal opstaan en naar mijn vader gaan" en daarna de uiterlijke handeling: "En hij stond op en keerde naar zijn vader terug".

Iedere onwedergeboren, zondige mens heeft zijn rug naar God, zijn Vader gekeerd en naar de hemel, zijn thuis. Iedere stap die hij neemt is

een stap verder de duisternis in. Er is één essentiële beslissing die hij moeten nemen: stoppen, van denken veranderen en omkeren naar het licht. Deze stap wordt in de Schriften bekering genoemd. Het is de eerste stap die iedere zondaar moet nemen als hij verzoend wil worden met God.

aangehaalde teksten:

1 Lu 15:11-32

En Hij zeide: Iemand had twee zonen. De jongste van hen zeide tot zijn vader: Vader, geef mij het deel van ons vermogen, dat mij toekomt. En hij verdeelde het bezit onder hen. En weinige dagen later maakte de jongste zoon alles te gelde en ging op reis naar een ver land, waar hij zijn vermogen verkwistte in een leven van overdaad. Toen hij er alles doorgebracht had, kwam er een zware hongersnood over dat land en hij begon gebrek te lijden. En hij trok er op uit en drong zich op aan een der burgers van dat land en die zond hem naar het veld om zijn varkens te hoeden. En hij begeerde zijn buik te vullen met de schillen, die de varkens aten, doch niemand gaf ze hem. Toen kwam hij tot zichzelf en zeide: Hoeveel dagloners van mijn vader hebben brood in overvloed en ik kom hier om van de honger. Ik zal opstaan en naar mijn vader gaan en tot hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, ik ben niet meer waard uw zoon te heten; stel mij gelijk met een uwer dagloners. En hij stond op en keerde naar zijn vader terug. En toen hij nog veraf was, zag zijn vader hem en werd met ontferming bewogen. En hij liep hem tegemoet viel hem om de hals en kuste hem. En de zoon zeide tot hem: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, ik ben niet meer waard uw zoon te heten. Maar de vader zeide tot zijn slaven: Brengt vlug het beste kleed hier en trekt het hem aan en doet hem een ring aan zijn hand en schoenen aan zijn voeten. En haalt het gemeste kalf en slacht het, en laten wij een feestmaal hebben, want mijn zoon hier was dood en is weer levend geworden, hij was verloren en is gevonden. En zij begonnen feest te vieren. Zijn oudste zoon was op het land, en toen hij dicht bij huis kwam, hoorde hij muziek en dans. En hij riep een van de knechts tot zich en vroeg, wat er te doen was. Deze zeide tot hem: Uw broeder is gekomen en uw vader heeft het gemeste kalf laten slachten, omdat hij hem gezond en wel terug heeft. Maar hij werd boos en wilde niet naar binnen gaan. Toen kwam zijn vader naar buiten en drong bij hem aan. Maar hij antwoordde en zeide tot zijn vader: Zie, zovele jaren ben ik al in uw dienst en nooit heb ik uw gebod overtreden, maar mij hebt gij nooit een geitebokje gegeven om met mijn vrienden feest te vieren. Doch nu die zoon van u gekomen is, die uw bezit heeft opgemaakt met slechte vrouwen, hebt gij voor hem het gemeste kalf laten slachten. Doch hij zeide tot hem: Kind, gij zijt altijd bij mij en al het mijne is het uwe. Wij moesten feestvieren en vrolijk zijn, want uw broeder hier was dood en is levend geworden, hij was verloren en is gevonden.

3. Iets anders dan wroeging

Van Judas staat geschreven dat hij berouw kreeg [1]. Maar het Griekse woord gebruikt hier niet het woord 'metanoein' (= bekering), maar 'metamelein' (= wroeging, zielenleed). Hij beleefde dus wel een sterke emotie, maar geen echte, schriftuurlijke bekering. Integendeel, hij ging heen en verhing zich. In Handelingen staat dat Judas vervallen is van het apostelschap "om naar zijn eigen plaats te gaan" [2]. Wat een

verschrikkelijke en ernstige les is dit. Het is mogelijk om door koppig en doelbewust volharden een plaats te bereiken waarvan niet meer kan worden teruggekeerd.

Een andere man die deze tragische fout maakte was Ezau, die voor een hap eten zijn eerstgeboorterecht verkocht [3]. Later kreeg hij spijt, maar er staat: "toen vond hij geen plaats voor berouw, hoewel hij het onder tranen zocht" [4]. Een andere vertaling luidt: "hij vond geen mogelijkheid om zijn denken te veranderen". Ook hier blijkt dat een sterke emotie geen bewijs hoeft te zijn van bekering.

Hoevelen handelen vandaag de dag niet hetzelfde als Ezau. Voor een paar momenten van sensueel genot of vleeselijke bevrediging verachten ze alle zegeningen en beloften van de almachtige God. Later, als ze hun misstap inzien, als ze roepen om deze geestelijke en eeuwige zegeningen, vinden ze geen plaats meer voor berouw, geen mogelijkheid meer om hun denken te veranderen.

aangehaalde teksten:

1 Mt 27:3

Toen kreeg Judas, die Hem verraden had, berouw, daar hij zag, dat Hij veroordeeld was, en hij bracht de dertig zilverlingen aan de overpriesters en oudsten terug

2 Hnd 1:25

om de plaats van deze dienst en dit apostelschap in te nemen, waarvan Judas vervallen is om naar zijn eigen plaats te gaan.

3 Ge 25:34

Toen gaf Jakob aan Esau brood en het linzengerecht; hij at en dronk, stond op en ging heen. Zo verachtte Esau het eerstgeboorterecht.

4 Heb 12:17

Want gij weet, dat hij later, toen hij toch de zegen wilde erven, afgewezen werd, want toen vond hij geen plaats voor berouw, hoewel hij het onder tranen zocht.

4. De enige weg tot waarachtig geloof

Oprechte bekering moet voorafgaan aan oprecht geloof. Zonder oprechte bekering kan er geen oprecht geloof zijn.

De oproep tot bekering begint al direct aan het begin van het Nieuwe Testament met de bediening van Johannes de Doper: "de stem van een, die roept in de woestijn: Bereidt de weg des Heren, maakt recht zijn

paden" [1]. Totdat Israël teruggeroepen was naar God in berouw, kon de langverwachte Messias niet onder hen geopenbaard worden.

Het eerste bevel van Christus was niet om te geloven, maar om zich te bekeren: "En nadat Johannes was overgeleverd, ging Jezus naar Galilea om het evangelie Gods te prediken, en Hij zeide: De tijd is vervuld en het Koninkrijk Gods is nabijgekomen. Bekeert u en gelooft het evangelie" [2].

Na zijn dood en opstanding, toen Christus zijn discipelen opdroeg uit te gaan naar alle natiën, was opnieuw het woord 'bekering' in zijn boodschap: "En Hij zeide tot hen: Aldus staat er geschreven, dat de Christus moest lijden en ten derden dage opstaan uit de doden, en dat in zijn naam moest gepredikt worden bekering tot vergeving der zonden aan alle volken, te beginnen bij Jeruzalem" [3]. Opnieuw is het eerst bekering en daarna vergeving van zonden.

Toen de schare op Pinksterdag vroeg "Wat moeten wij doen, mannen broeders?" [4] was het antwoord van Petrus: "Bekeert u en een ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden, en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen" [5]. Opnieuw is het bekering en daarna dopen en vergeving van zonden.

Toen Paulus tegen de oudsten van de kerk van Efeze sprak, vatte hij het evangelie samen dat hij hen onderwezen had: "om u te verkondigen en te leren in het openbaar en binnenshuis, Joden en Grieken betuigende zich te bekeren tot God en te geloven in onze Here Jezus" [6].

De volgorde van de boodschap van Paulus is hetzelfde: eerst bekering, dan geloof.

Tenslotte, zoals we gezien hebben in de Hebreeënbrief, is de volgorde van de fundamentele leerstellingen eerst bekering van dode werken, dan geloof, doop, enz.

Zonder uitzondering is door het gehele Nieuwe Testament bekering het eerste antwoord dat God vraagt op het evangelie.

Heden ten dage wordt op veel plaatsen de boodschap van het evangelie een stap teveel vereenvoudigd. De boodschap die vaak wordt gepredikt is: "geloof alleen". Maar dat is niet de boodschap van Christus. Christus en zijn apostelen predikten: "bekeer u en geloof".

De boodschap van God voor alle mensen is dat allen tot bekering moeten komen [7].

In de Hebreeënbrief wordt bekering gedefinieerd als "bekering van dode werken". In Handelingen wordt het gedefinieerd als "bekeren tot God". Dit betekent dat als handeling van bekering, we ons afkeren van onze dode werken en ons toekeren naar God.

Tot de dode werken behoren alle handelingen en activiteiten die niet gebaseerd zijn op bekering en geloof, zelfs de handelingen in naam van godsdienst en moraal. In dit verband roept Jesaja uit: "Wij zijn allen geworden als een onreine, al onze gerechtigheden als een bezoedeld kleed" [8].

Er moet nog een punt benadrukt worden over schriftuurlijke bekering: de echte bekering begint bij God en niet bij mensen. Het komt niet voort uit de wil van mensen, maar uit de vrije en buitengewone genade van God. Zonder de werking van Gods genade en de werking van Gods Geest is de mens niet in staat zich te bekeren. Om deze reden roept de Psalmist uit: "O God, herstel ons, doe uw aanschijn lichten, opdat wij verlost worden" [9].

Het woord 'herstel' betekent letterlijk 'maak dat wij terugkeren'. Jeremia gebruikt hetzelfde woord in Klaagliederen: "Breng ons, Here, tot U weder, dan zullen wij wederkeren. Vernieuw onze dagen gelijk van ouds!" [10]. Tenzij God de mens tot zich trekt, kan de mens zich niet zonder hulp tot God keren en gered worden. In het nieuwe testament verkondigt Christus dezelfde waarheid: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, die Mij gezonden heeft, hem trekke" [11].

De grootste crisis in het leven van ieder mens komt op het moment dat de Geest hem trekt tot bekering. Het aanvaarden leidt tot reddend geloof en eeuwig leven. Het verwerpen leidt tot eeuwige duisternis en scheiding van God. De Schrift maakt duidelijk dat een mens voorbij de "plaats van bekering" kan geraken, een punt waar de Geest van God hem nooit meer tot bekering zal trekken en waar alle hoop is verloren, zelfs voor hij de poorten van de eeuwigheid binnengaat.

Het is passend om deze studie te besluiten met de woorden van Christus: "als gij u niet bekeert, zult gij allen evenzo omkomen" [12]. Christus had het over de Galileeërs, wier bloed Pilatus met hun offers vermengd had. Zelfs hun godsdienstige handelingen konden hun ziel niet redden, omdat ze niet waren gebaseerd op echte bekering.

Hetzelfde geldt voor de religieuze ceremonieën van veel christenen heden ten dage. Zonder werkelijke bekering "zult gij allen evenzo omkomen".

aangehaalde teksten:

1 Mr 1:3-4

Gelijk geschreven staat bij de profeet Jesaja: Zie, Ik zend mijn bode voor uw aangezicht uit, die uw weg bereiden zal; de stem van een, die roept in de woestijn: Bereidt de weg des Heren, maakt recht zijn paden, geschiedde het, dat Johannes doopte in de woestijn en de doop der bekering tot vergeving van zonden predikte.

2 Mr 1:14-15

En nadat Johannes was overgeleverd, ging Jezus naar Galilea om het evangelie Gods te prediken, en Hij zeide: De tijd is vervuld en het Koninkrijk Gods is nabijgekomen. Bekeert u en gelooft het evangelie.

3 Lu 24:46-47

En Hij zeide tot hen: Aldus staat er geschreven, dat de Christus moest lijden en ten derden dage opstaan uit de doden, en dat in zijn naam moest gepredikt worden bekering tot vergeving der zonden aan alle volken, te beginnen bij Jeruzalem.

4 Hnd 2:37

Toen zij dit hoorden, werden zij diep in hun hart getroffen, en zij zeiden tot Petrus en de andere apostelen: Wat moeten wij doen, mannen broeders?

5 Hnd 2:38

En Petrus antwoordde hun: Bekeert u en een ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden, en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen.

6 Hnd 20:20-21

hoe ik niets nagelaten heb van hetgeen nuttig was om u te verkondigen en te leren in het openbaar en binnenshuis, Joden en Grieken betuigende zich te bekeren tot God en te geloven in onze Here Jezus.

7 Hnd 17:30

God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden der onwetendheid, heden aan de mensen, dat zij allen overal tot bekering moeten komen;

8 Jes 64:6

Wij zijn allen geworden als een onreine, al onze gerechtigheden als een bezoedeld kleet; wij vielen allen af als het loof en onze ongerechtigheden voerden ons weg als de wind.

9 Ps 80:3

O God, herstel ons, doe uw aanschijn lichten, opdat wij verlost worden.

10 Kla 5:21

Breng ons, Here, tot U weder, dan zullen wij wederkeren. Vernieuw onze dagen gelijk van ouds!

11 Joh 6:44

Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, die Mij gezonden heeft, hem trekke, en Ik zal hem opwekken ten jongsten dage.

12 Lu 13:3

Neen, zeg Ik u, maar als gij u niet bekeert, zult gij allen evenzo omkomen.

2. *Het wezen van geloof*

1. Inleiding

Buiten de Schriften heeft geloof vele betekenissen. In de Schriften heeft geloof twee duidelijk te onderscheiden aspecten:

- het komt altijd voort uit Gods Woord
- het staat altijd in verband met Gods Woord

Geloof is één van de weinige woorden waarvan een definitie in de Bijbel is opgenomen: "Het geloof nu is de zekerheid der dingen, die men hoopt, en het bewijs der dingen, die men niet ziet" [1].

Dit kan ook als volgt vertaald worden: "Geloof is de grond of het vertrouwen van de dingen waarop men hoopt; de volle overtuiging of zekerheid aangaande de dingen die men niet ziet".

aangehaalde teksten:

1 Heb 11:1

Het geloof nu is de zekerheid der dingen, die men hoopt, en het bewijs der dingen, die men niet ziet.

2. Anders dan hoop

Er is een verschil tussen geloof en hoop en wel in twee opzichten. Ten eerste is hoop gericht op de toekomst, terwijl geloof gevestigd wordt in het heden. Hoop is een houding van verwachting, maar geloof is een werkelijkheid die we hier en nu bezitten, iets dat echt en zeker in ons is.

Ten tweede is hoop verankerd in het verstand, terwijl geloof verankerd is in het hart. Dit wordt treffend door Paulus naar voren gebracht in zijn beschrijving van de wapenrusting: "maar laten wij, die de dag toebehoren, nuchter zijn, toegerust met het harnas van geloof en liefde en met de helm van de hoop der zaligheid" [1].

Het harnas (de 'borstplaat') is, samen met liefde, in het gebied van het hart. Maar hoop wordt uitgebeeld als een helm, het gebied van het hoofd. In de brief aan de Romeinen verbindt Paulus het hart direct aan het uitoefenen van geloof: "met het hart gelooft men tot gerechtigheid" [2].

Veel gelovigen belijden hun geloof in Christus en de Bijbel, maar hun geloof bestaat alleen in het domein van het verstand. Het is een intellectuele aanvaarding van bepaalde feiten en leerstellingen. Dit is niet het echte, schriftuurlijke geloof en het brengt geen wezenlijke verandering in de levens van hen die het belijden.

Aan de andere kant brengt het hart-geloof altijd een duidelijke verandering in degenen die het belijden. Het werkwoord 'geloven' wordt een werkwoord van beweging. Er staat ook letterlijk: "met het hart gelooft men zich in de gerechtigheid", d.w.z. op een manier dat er verandering komt in gewoonten, karakter en leven.

In de woorden van Christus, wordt het woord 'geloven' regelmatig gevolgd door het woord 'in' om de verandering of beweging aan te geven. Bijvoorbeeld: "Uw hart worde niet ontroerd; gij gelooft in God, gelooft ook in Mij" [3]. Men moet zich in Christus geloven. Een verstandelijke acceptatie van zijn leven en waarheid is niet voldoende. Wij moeten ons geloven uit onze zonde in zijn gerechtigheid, uit onze zwakheid in zijn kracht, uit onze mislukkingen in zijn overwinning, uit onze beperkingen in zijn almacht.

Daarom spreekt Christus ook in de tegenwoordige tijd en niet in de toekomstige tijd: "Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wie gelooft, heeft eeuwig leven" [4]. Schriftuurlijk geloof in Christus brengt hier en nu eeuwig leven voort, niet iets waarop we hopen voor de wereld na onze dood. Het is iets dat we reeds bezitten, iets waar we al van genieten, een werkelijkheid, een substantie binnen in ons.

aangehaalde teksten:

1 1Th 5:8

maar laten wij, die de dag toebehoren, nuchter zijn, toegerust met het harnas van geloof en liefde en met de helm van de hoop der zaligheid;

2 Ro 10:10

want met het hart gelooft men tot gerechtigheid en met de mond belijdt men tot behoudenis.

3 Joh 14:1

Uw hart worde niet ontroerd; gij gelooft in God, gelooft ook in Mij.

4 Joh 6:47

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wie gelooft, heeft eeuwig leven.

3. Uitsluitend op grond van Gods Woord

Laten we terugkeren naar de definitie van geloof in de Hebreeënbrieff [1] en een ander belangrijk aspect over geloof opmerken. Geloof is "het bewijs der dingen, die men niet ziet". Geloof is niet gebaseerd op bewijs van onze fysieke zintuigen, maar op de eeuwige, onzichtbare waarheden en werkelijkheden die worden geopenbaard in Gods Woord.

Paulus zegt ook: "want wij wandelen in geloof, niet in aanschouwen" [2]. Aanschouwen is verbonden met de fysieke wereld. Geloof is verbonden met de waarheden in Gods Woord. Als we vleeselijk zijn ingesteld, aanvaarden we alleen wat onze zintuigen ons vertellen. Als we geestelijk zijn ingesteld maakt ons geloof de waarheden van Gods Woord meer werkelijk dan alles wat onze zintuigen ons vertellen.

We baseren ons geloof niet op wat we voelen; we baseren ons geloof op Gods Woord. Daarna is datgene wat we zien of ervaren het resultaat van wat we al hebben geloofd. In de geestelijke ervaring komt het aanschouwen na geloof, niet ervoor.

David zegt: "O, als ik niet had geloofd des Heren goedheid te zullen zien in het land der levenden!" [3]. David geloofde eerst en toen zag hij.

Dezelfde les komt naar voren uit het gesprek tussen Jezus en Marta bij het graf van Lazarus: "Jezus zeide: Neemt de steen weg! Marta, de zuster van de gestorvene, zeide tot Hem: Here, er is reeds een lijkucht, want het is al de vierde dag. Jezus zeide tot haar: Heb Ik u niet gezegd, dat gij, indien gij gelooft, de heerlijkheid Gods zien zult?" [4].

Vaak vinden we een schijnbaar conflict tussen het bewijs van onze zintuigen en de openbaring van Gods Woord. We ervaren bijvoorbeeld een ziekte in ons lichaam. Maar de Bijbel openbaart dat Jezus "onze zwakheden op Zich genomen en onze ziekten heeft gedragen" [5] en "door zijn striemen zijt gij genezen" [6].

Dit conflict tussen het bewijs van onze zintuigen en het bewijs van Gods Woord kan leiden tot twee reacties. We kunnen het bewijs van onze zintuigen aanvaarden en daarmee onze ziekte. Op deze manier worden we een slaaf van ons vleeselijk denken. Aan de andere kant kunnen we stevig vasthouden aan het bewijs van Gods Woord dat we

genezen zijn. Als we dit in oprecht, actief geloof doen, zullen onze zintuigen te zijner tijd in overeenstemming gebracht worden met Gods Woord.

De woorden van Paulus in de brief aan de Efeziërs inzake geloof voor behoudenis, zijn op eenzelfde wijze van toepassing op geloof voor genezing: "Want door genade zijt gij behouden [genezen], door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme" [7].

Het geloof dat genezing brengt, is een geschenk van Gods soevereine genade. Dit geloof kan alleen begrepen worden door het geestelijke denken. Dit denken wordt als volgt door David beschreven: "Ik klem mij vast aan uw getuigenissen, o Here, maak mij niet beschaamd" [8] en "Van oudsher weet ik uit uw getuigenissen, dat Gij ze voor eeuwig hebt vastgesteld" [9].

Het schriftuurlijke voorbeeld van dit geloof wordt gevonden bij Abraham. Paulus beschrijft zijn geloof in de brief aan de Romeinen [10]. Er staat dat God "het niet zijnde tot aanzijn roept". Abraham geloofde Gods uitspraken en weigerde het bewijs van zijn zintuigen:

- "hij heeft tegen hoop op hoop geloofd"
- "zonder te verflauwen in het geloof"
- "heeft hij niet getwijfeld door ongeloof, doch hij werd versterkt in zijn geloof"
- "en gaf Gode eer, in de volle zekerheid, dat Hij bij machte was hetgeen Hij beloofd had ook te volbrengen"

Daarom noemde God hem een "vader van vele volken". En vanaf dat moment geloofde Abraham dit, ondanks dat Sara en hij geen zoon hadden. Het getuigenis van zijn zintuigen vertelde hem ongetwijfeld dat het niet langer voor hem en Sara mogelijk was om een kind te krijgen. Maar Abraham accepteerde dat getuigenis niet, omdat het niet overeenstemde met wat God had gezegd.

Paulus noemt Abraham "de vader van alle gelovigen" [11] en spreekt over degenen "die ook treden in het voetspoor van het geloof, dat onze vader Abraham bezat" [12]. Dit laat zien dat schriftuurlijk geloof bestaat in het handelen zoals Abraham.

We hebben gezien dat er drie achtereenvolgende stappen of fasen zijn:

1. Abraham aanvaarde Gods belofte als waarheid vanaf het moment dat deze werd uitgesproken.

2. Abraham weigerde het bewijs van zijn zintuigen te accepteren zolang die niet overeenkwamen met de uitspraak van God.
3. Doordat Abraham vasthield aan wat God had beloofd, werden zijn fysieke ervaring en het bewijs van zijn zintuigen in overeenstemming gebracht met de uitspraak van God.

Het is opvallend dat ook filosofen en psychologen met verschillende achtergrond op verschillende tijdstippen hebben verklaard dat het bewijs van onze fysieke zintuigen variabel, subjectief en onbetrouwbaar is. Zij hebben dezelfde vraag herhaald als Pilatus: "Wat is waarheid" [13]. Voor de gelovige christen wordt het antwoord gevonden in de woorden van Christus tot zijn Vader: "uw woord is de waarheid" [14].

Derek Prince wijst er op dat zorgvuldig onderscheid gemaakt moet worden tussen waarachtig schriftuurlijk geloof en filosofieën die louter het menselijke element op de voorgrond stellen zoals mind-over-matter, ofwel geest-boven-materie en Christian Science.

We moeten ook onderscheid maken tussen geloof en aanmatiging. Aanmatiging is het uitoefenen van de menselijke wil en is niet afhankelijk van God. Geloof daarentegen is volledig afhankelijk van God en de uitwerking ervan zal altijd God verheerlijken.

We komen terug op de woorden van Paulus: geloof is "niet uit uzelf: het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme" [7]. Deze houding wordt aangegeven door Johannes de Doper: "Geen mens kan iets aannemen, of het moet hem uit de hemel gegeven zijn" [15].

Eenvoudig gezegd: geloof ontvangt, aanmatiging grijpt.

aangehaalde teksten:

1 Heb 11:1

Het geloof nu is de zekerheid der dingen, die men hoopt, en het bewijs der dingen, die men niet ziet.

2 2Co 5:7

(want wij wandelen in geloof, niet in aanschouwen)

3 Ps 27:13

O, als ik niet had geloofd des Heren goedheid te zullen zien in het land der levenden!

4 Joh 11:39-40

Jezus zeide: Neemt de steen weg! Marta, de zuster van de gestorvene, zeide tot Hem: Here, er is reeds een lijkvlucht, want het is al de vierde dag. Jezus zeide tot haar: Heb Ik u niet gezegd, dat gij, indien gij gelooft, de heerlijkheid Gods zien zult?

5 Mt 8:17

opdat vervuld zou worden, hetgeen gesproken werd door de profeet Jesaja, toen hij zeide: Hij heeft onze zwakheden op Zich genomen en onze ziekten heeft Hij gedragen.

6 1Pe 2:24

die zelf onze zonden in zijn lichaam op het hout gebracht heeft, opdat wij, aan de zonden afgestorven, voor de gerechtigheid zouden leven; en door zijn striemen zijt gij genezen.

7 Efe 2:8-9

Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme.

8 Ps 119:31

Ik klem mij vast aan uw getuigenissen, o Here, maak mij niet beschaamd.

9 Ps 119:152

Van oudsher weet ik uit uw getuigenissen, dat Gij ze voor eeuwig hebt vastgesteld.

10 Ro 4:16-21

Daarom is het [alles] uit geloof, opdat het zou zijn naar genade, en dus de belofte zou gelden voor al het nageslacht, niet alleen voor wie uit de wet, maar ook voor wie uit het geloof van Abraham zijn, die de vader van ons allen is, gelijk geschreven staat: Tot een vader van vele volken heb Ik u gesteld. Voor het aangezicht van die God, in wie hij geloofde, die de doden levend maakt en het niet zijnde tot aanzijn roept. En hij heeft tegen hoop op hoop geloofd, dat hij een vader van vele volken zou worden, volgens hetgeen gezegd was: Zo zal uw nageslacht zijn. En zonder te verflauwen in het geloof heeft hij opgemerkt, dat zijn eigen lichaam verstorven was, daar hij ongeveer honderd jaar oud was, en dat Sara's moederschoot was gestorven; maar aan de belofte Gods heeft hij niet getwijfeld door ongeloof, doch hij werd versterkt in zijn geloof en gaf Gode eer, in de volle zekerheid, dat Hij bij machte was hetgeen Hij beloofd had ook te volbrengen.

11 Ro 4:11

Zo kon hij een vader zijn van alle onbesneden gelovigen, opdat hun de gerechtigheid zou worden toegerekend

12 Ro 4:12

maar die ook treden in het voetspoor van het geloof, dat onze vader Abraham in zijn onbesneden staat bezat.

13 Joh 18:38

Pilatus zeide tot Hem: Wat is waarheid? En na dit gezegd te hebben, kwam hij weder naar buiten tot de Joden en zeide tot hen: Ik vind geen schuld in Hem.

14 Joh 17:17

Heilig hen in uw waarheid; uw woord is de waarheid.

15 Joh 3:27

Johannes antwoordde en zeide: Geen mens kan iets aannemen, of het moet hem uit de hemel gegeven zijn.

4. Uitgedrukt door belijden

De tekst die we al zagen "met het hart gelooft men tot gerechtigheid" wordt gevolgd door de tekst "met de mond belijdt men tot behoudenis" [1]. Paulus legt hier een direct verband tussen geloven met het hart en belijden met de mond. Deze verbinding tussen hart en mond is één van de grote basisprincipes van de Schriften. Christus zelf zegt: "Want uit de overvloed des harten spreekt de mond" [2].

Een geloof dat stil wordt gehouden, zonder openlijke belijdenis, is een onvolledig geloof dat niet de resultaten en zegeningen voortbrengt die we verwachten. Paulus verwijst naar deze verbinding tussen geloven en spreken als hij zegt: "Maar nu wij dezelfde Geest des geloofs hebben, gelijk geschreven staat: Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken, geloven ook wij, en daarom spreken wij ook" [3].

Het woord belijdenis is een vertaling is van het Griekse woord 'homologia' wat letterlijk betekent 'hetzelfde zeggen als'. Belijdenis voor christenen betekent dat we met onze mond dezelfde dingen zeggen als God in zijn Woord. We geloven met ons hart wat God heeft gezegd in zijn Woord - dat is geloof. Daarna zeggen we met onze mond wat we geloven in ons hart - dat is belijdenis. Geloof en belijdenis vinden hun oorsprong in de waarheid van Gods Woord.

In de Hebreënbriev wordt Christus de Hogepriester van onze belijdenis genoemd: "Daarom, heilige broeders, deelgenoten der hemelse roeping, richt uw oog op de apostel en hogepriester onzer belijdenis, Jezus" [4]. Dat betekent dat Christus in de hemel optreedt als onze advocaat en vertegenwoordiger voor alle waarheden uit Gods Woord die wij op aarde belijden met onze mond. Als we onze mond gesloten houden, geven we Jezus niet de kans om voor ons te handelen

in de hemel. De mate Christus' bediening voor ons als hogepriester, wordt bepaald door de mate van onze belijdenis op aarde.

Want zijn dus de belangrijkste kenmerken van geloof, zoals deze zijn gedefinieerd en beschreven in de Bijbel:

- Schriftuurlijk geloof is een toestand van het hart, niet van het verstand.
- Het is in het heden, niet in de toekomst.
- Het brengt een positieve verandering teweeg in ons gedrag en onze ervaring.
- Het is uitsluitend gebaseerd op Gods Woord en aanvaardt alleen het getuigenis van de zintuigen als deze overeenstemmen met het getuigenis van Gods Woord.
- Het wordt geuit door belijdenis met de mond.

aangehaalde teksten:

1 Ro 10:10

want met het hart gelooft men tot gerechtigheid en met de mond belijdt men tot behoudenis.

2 Mt 12:34

Adderengebroed, hoe kunt gij, die slecht zijt, iets goeds zeggen? Want uit de overvloed des harten spreekt de mond.

3 2Co 4:13

Maar nu wij dezelfde Geest des geloofs hebben, gelijk geschreven staat: Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken, geloven ook wij, en daarom spreken wij ook.

4 Heb 3:1

Daarom, heilige broeders, deelgenoten der hemelse roeping, richt uw oog op de apostel en hogepriester onzer belijdenis, Jezus.

3. *Het unieke van geloof*

1. Inleiding

Na de definitie van geloof beschrijft de Hebreënbrieff de rol van geloof in de benadering van God door de mens: "Maar zonder geloof is het onmogelijk Hem welgevallig te zijn. Want wie tot God komt, moet geloven, dat Hij bestaat en een beloner is voor wie Hem ernstig zoeken ". [1]

We zien dat geloof de onmisbare voorwaarde is om God te benaderen en Hem te behagen.

Het negatieve aspect van deze waarheid is dat "al wat niet uit geloof is, is zonde" [2]. Dit betekent dat alles van een mens doet, door God als zondig wordt beschouwd als het niet gebaseerd is op geloof. Dit geldt evenzeer voor religieuze activiteiten. Als deze niet zijn vooraf gegaan door werkelijke bekering en als ze niet zijn ingegeven door waarachtig geloof, dan zijn het 'dode werken'.

aangehaalde teksten:

1 Heb 11:6

maar zonder geloof is het onmogelijk Hem welgevallig te zijn. Want wie tot God komt, moet geloven, dat Hij bestaat en een beloner is voor wie Hem ernstig zoeken.

2 Ro 14:23

Maar wie twijfelt, wanneer hij eet, is veroordeeld, omdat hij het niet uit geloof doet. En al wat niet uit geloof is, is zonde.

2. De basis van alle rechtvaardig leven

Waarschijnlijk de meest omvattende uitspraak inzake het verband tussen geloof en rechtvaardigheid, wordt gevonden in Habakuk: "de rechtvaardige zal door zijn geloof leven" [1]. Deze uitspraak wordt drie keer in het Nieuwe Testament aangehaald. [2] [3] [4]

Deze uitspraak verschafte het fundamentele, schriftuurlijke gezag aan de boodschap van het evangelie die door de apostolische kerk werd gepredikt. De verkondiging van deze eenvoudige boodschap door een kleine, verachte minderheid veranderde de loop van de wereldgeschiedenis. Het bracht Caesar als hoofd van het machtigste

rijk ooit, op de knieën. Het ontwrichtte het gezag van het pauselijke Rome door de Protestantse Reformatie. En het heeft ook heden ten dage de kracht in zich om een ommekeer teweeg te brengen in de levens van individuen en in de koers van natiën en volken.

Hoewel kort en eenvoudig is de reikwijdte van de zin "de rechtvaardige zal door het geloof leven" enorm. Het omvat vrijwel alle denkbare gebieden en handelingen van het menselijk leven. Paulus past dit principe daadwerkelijk toe op de handeling van eten en drinken en zegt: "Maar wie twijfelt, wanneer hij eet, is veroordeeld, omdat hij het niet uit geloof doet. En al wat niet uit geloof is, is zonde" [5]. Dit laat zien dat zelfs een gewone handeling als eten vanuit geloof moet worden gedaan.

Laten we hier even bij stilstaan. Wat betekent 'eten uit geloof'. Het betekent allereerst dat we erkennen dat God degene is die ons voorziet van het voedsel dat we eten. Dit is een voorbeeld van het principe dat in Jakobus staat: "Dwaalt niet, mijn geliefde broeders. Iedere gave, die goed, en elk geschenk, dat volmaakt is, daalt van boven neder, van de Vader der lichten, bij wie geen verandering is of zweem van ommekeer" [6]. Het is ook een vervulling van de belofte die in Filippensen staat: "Mijn God zal in al uw behoeften naar zijn rijkdom heerlijk voorzien, in Christus Jezus " [7].

Ten tweede, omdat we erkennen dat God degene is die ons voorziet van voedsel, nemen we de tijd om Hem ervoor te danken, voor we het nuttigen. Op deze manier gehoorzamen we het gebod dat in de brief aan de Kollosensen staat: "En al wat gij doet met woord of werk, doet het alles in de naam des Heren Jezus, God, de Vader, dankende door Hem!" [8].

Op deze wijze zijn we er van verzekerd dat Gods zegen op het voedsel rust, zodat we er maximaal van profiteren. Dit wordt uitgelegd door Paulus: "Want alles wat God geschapen heeft, is goed en niets daarvan is verwerpelijk, als het met dankzegging aanvaard wordt: want het wordt geheiligd door het woord Gods en door gebed" [9].

Ten derde betekent eten in geloof dat we erkennen dat de gezondheid en kracht die we door ons voedsel ontvangen, aan God toebehoort en gebruikt moet worden in zijn dienst en voor zijn glorie: "Het voedsel is voor de maag en de maag voor het voedsel, en God zal zowel het een als het ander teniet doen. Maar het lichaam is niet voor de hoererij, doch voor de Here, en de Here voor het lichaam." [10]

Omdat ons lichaam op deze wijze door geloof en heilig leven aan de Heer is toegewijd, ligt de verantwoordelijkheid voor de zorg en het behoud ook bij de Heer en hebben we het recht om de vervulling van de belofte van Paulus' gebed te verwachten: "En geheel uw geest, ziel en lichaam moge bij de komst van onze Here Jezus Christus blijken in allen dele onberispelijk bewaard te blijven " [11].

Als we zo analyseren wat het betekent om te 'eten uit geloof', worden we tot de conclusie gedwongen dat de overgrote meerderheid van de mensen, zelfs ook belijdende christenen, niet 'eten uit geloof'. Dit is ongetwijfeld een belangrijke oorzaak van vele ziekten. De Westerse wereld geniet van een nooit vertoonde rijkdom aan voedsel en geld. Maar duizenden misbruiken deze overvloed tot hun eigen fysieke verdriet, omdat ze door onverschilligheid en ongeloof God buiten hun leven hebben gesloten. Salomo geeft een beschrijving van zo'n mens: "Zelfs nuttigt hij zijn spijs gedurende al zijn levensdagen in duisternis, en hij heeft veel verdriet, lijden en ergernis" [12].

Er is een andere simpele handeling waarop het principe van geloof een beslissende invloed kan hebben: de handeling van slapen. De Psalmist zegt: "Het is voor u te vergeefs, dat gij vroeg opstaat, laat opblijft, brood der smarten eet; Hij geeft het immers zijn beminden in de slaap" [13]. Door de voortdurende, rusteloze jacht naar rijkdom verliezen miljoenen het vermogen om van voedsel of slaap te genieten. Maar voor Gods gelovige kinderen komt slaap als een gave van Gods liefde, een voorziening van zijn dagelijkse genade. Want "Hij geeft immers het zijn beminden in de slaap" [13].

Luister naar Davids eigen getuigenis over wat gebed en geloof voor hem deden:

"Als ik luide roep tot de Here, antwoordt Hij mij van zijn heilige berg. Ik legde mij neder en sliep. Ik ontwaakte, want de Here schraagt mij." [14]

"In vrede kan ik mij te ruste begeven en aanstonds inslapen, want Gij alleen, o Here, doet mij veilig wonen". [15]

Ik kan me voorstellen dat een lezer zegt: "De problemen van onze moderne wereld zijn veel groter en complexer dan simpele dingen als eten en slapen. Welke oplossing kan geloof bieden aan onze grote nationale en internationale problemen?" We moeten erkennen dat we geconfronteerd worden met enorme en ingewikkelde problemen. Maar er is geen menselijk verstand of wijsheid die al deze problemen in hun

volle omvang kan bevatten, laat staan oplossingen ervoor uitwerken. Als we alleen afhankelijk zijn van menselijke wijsheid, dan is het vooruitzicht hopeloos.

Maar geloof gaat altijd samen met nederigheid. Echt geloof leidt ertoe dat een mens zijn eigen beperkingen erkent. Echt geloof maakt onderscheid tussen de zaken die binnen de grenzen van de mens liggen en zaken die binnen de grenzen van God liggen. Iemand heeft eens gezegd: "Jij doet de eenvoudige dingen, God zal de complexe dingen doen. Jij doet de kleine dingen, God zal de grote dingen doen. Jij doet de mogelijke dingen, God zal de onmogelijke dingen doen."

Als de mens zijn deel doet in de eenvoudige handelingen van het dagelijkse leven, zal er verademing en verlossing komen van de spanningen en druk van het moderne leven. En in de immense gebieden die buiten het begrip en de greep van mensen liggen, zal God handelen in antwoord op het geloof van de mensen. Hij zal heersen over de handel en wandel van de volken op een manier die ons versteld zal doen staan door zijn doeltreffendheid.

Om de potentiële mogelijkheden van het geloof in God te begrijpen, kijken we naar twee uitspraken van de Heer Jezus Christus gedurende zijn bediening op aarde:

"Jezus zag hen aan en zeide: Bij de mensen is dit onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk". [16]

"Jezus zeide tot hem: Als Gij kunt! Alle dingen zijn mogelijk voor wie gelooft". [17]

Als we deze twee uitspraken naast elkaar zetten, betekent dit dat door geloof Gods mogelijkheden de onze worden. De grens van wat geloof kan bereiken, wordt bepaald door de grens van wat God zelf kan doen.

aangehaalde teksten:

1 Hab 2:4

Zie, opgeblazen, niet recht, is zijn ziel in hem, maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven.

2 Ro 1:17

Want gerechtigheid Gods wordt daarin geopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven staat: De rechtvaardige zal uit geloof leven.

3 Ga 3:11

En dat door de wet niemand voor God gerechtvaardigd wordt, is duidelijk; immers, de rechtvaardige zal uit geloof leven.

4 Heb 10:38

en mijn rechtvaardige zal uit geloof leven; maar als hij nalatig wordt, dan heeft mijn ziel in hem geen welbehagen.

5 Ro 14:23

Maar wie twijfelt, wanneer hij eet, is veroordeeld, omdat hij het niet uit geloof doet. En al wat niet uit geloof is, is zonde.

6 Jak 1:16-17

Dwaalt niet, mijn geliefde broeders. Iedere gave, die goed, en elk geschenk, dat volmaakt is, daalt van boven neder, van de Vader der lichten, bij wie geen verandering is of zweem van ommekeer.

7 Flp 4:19

Mijn God zal in al uw behoeften naar zijn rijkdom heerlijk voorzien, in Christus Jezus.

8 Col 3:17

En al wat gij doet met woord of werk, doet het alles in de naam des Heren Jezus, God, de Vader, dankende door Hem!

9 1Ti 4:4-5

Want alles wat God geschapen heeft, is goed en niets daarvan is verwerpelijk, als het met dankzegging aanvaard wordt: want het wordt geheiligd door het woord Gods en door gebed.

10 1Co 6:13

Het voedsel is voor de maag en de maag voor het voedsel, en God zal zowel het een als het ander teniet doen. Maar het lichaam is niet voor de hoerij, doch voor de Here, en de Here voor het lichaam.

11 1Th 5:23

En Hij, de God des vredes, heilige u geheel en al, en geheel uw geest, ziel en lichaam moge bij de komst van onze Here Jezus Christus blijken in allen dele onberispelijk bewaard te blijven.

12 Pre 5:17

Zelfs nuttigt hij zijn spijsje gedurende al zijn levensdagen in duisternis, en hij heeft veel verdriet, lijden en ergernis.

13 Ps 127:2

Het is voor u tevergeefs, dat gij vroeg opstaat, laat opblijft, brood der smarten eet; Hij geeft het immers zijn beminden in de slaap.

14 Ps 3:4-5

Als ik luide roep tot de Here, antwoordt Hij mij van zijn heilige berg. Ik legde mij neder en sliep. Ik ontwaakte, want de Here schraagt mij.

15 Ps 4:8

In vrede kan ik mij te ruste begeven en aanstonds inslapen, want Gij alleen, o Here, doet mij veilig wonen.

16 Mt 19:26

Jezus zag hen aan en zeide: Bij de mensen is dit onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.

17 Mr 9:23

Jezus zeide tot hem: Als Gij kunt! Alle dingen zijn mogelijk voor wie gelooft.

3. Zich al Gods beloften toeëigenen

Geloof is niet alleen maar iets subjectiefs, iets privé-achtigs of persoonlijks in het hart van de gelovige. Het is meer dan dat. Het geloof is gebaseerd op objectieve feiten. Elke uitspraak en elke belofte in de Bijbel is een potentieel onderwerp van geloof. Voor de christen is er niets in de uitspraken en beloften van God dat valt buiten de reikwijdte van het geloof. Dit wordt duidelijk gezegd door Paulus:

"Want hoevele beloften Gods er ook zijn, in Hem is het: Ja; daarom is ook door Hem het: Amen, tot eer van God door ons". [1]

"Hoe zal Hij, die zelfs zijn eigen Zoon niet gespaard, maar voor ons allen overgegeven heeft, ons met Hem ook niet alle dingen schenken?" [2]

Heden ten dage bestaat de neiging om de Schrift op zo'n manier uit te leggen dat slechts een klein deel van Gods zegeningen en beloften beschikbaar komt aan de christenen. In deze uitleg behoren veel van Gods beloften toe aan perioden in het verleden - zoals het verbond met Mozes of de apostolische kerk - of aan perioden in de toekomst - zoals het duizendjarig rijk of de volheid der tijden.

Dit valt echter niet te rijmen met de hierboven aangehaalde uitspraak van Paulus die we als volgt kunnen uitbreiden:

"Want hoevele beloften Gods er ook zijn (niet slechts enkelen ervan) in Hem is het (niet 'was' of 'zal') Ja; daarom is ook door Hem het: Amen (een dubbele bevestiging: 'Ja' en 'Amen') tot eer van God door ons (niet verschillende groepen in verschillende tijden, maar door ons die vandaag deze woorden ontvangen).

In het leven van een gelovige christen is er geen behoefte die buiten de beloften van God valt: "Mijn God zal in al uw behoeften naar zijn rijkdom heerlijk voorzien, in Christus Jezus " [3].

Als er een behoefte ontstaat in het leven van een christen, moet hij drie stappen doorlopen:

1. Hij moet aan de Heilige Geest vragen om hem te leiden naar de belofte die van toepassing is op zijn situatie en die in zijn behoefte voorziet.
2. Hij moet in zijn leven gehoorzaam de voorwaarden vervullen die aan deze belofte is verbonden.
3. Hij moet positief de uitkomst ervan in zijn leven verwachten.

Dit is geloof in actie, het geloof dat de wereld overwint [4].

Petrus verklaart dezelfde waarheid zeer stellig: "Zijn goddelijke kracht immers heeft ons met alles, wat tot leven en godsvrucht strekt, begiftigd door de kennis van Hem, die ons geroepen heeft door zijn heerlijkheid en macht; door deze zijn wij met kostbare en zeer grote beloften begiftigd". [5]

In het Oude Testament, onder Jozua, bracht God zijn volk naar het beloofde land. In het Nieuwe Testament, onder Jezus, brengt God zijn volk in het land van de beloften. Deze vergelijking is des te treffender omdat Jozua en Jezus twee verschillende schrijfwijzen zijn van dezelfde naam. In het Oude Testament toonde God Jozua het principe van een actief, persoonlijk, zich toeëigenend geloof: "Elke plaats die uw voetzool betreden zal, geef Ik ulieden, zoals Ik tot Mozes gesproken heb" [6].

Hier moet echter een waarschuwing aan worden toegevoegd. Aan de overgrote meerderheid van Gods beloften zijn voorwaarden verbonden waaraan moet zijn voldaan voordat de belofte kan worden geclaimd. Bijvoorbeeld: "Wentel uw weg op de Here en vertrouw op Hem, en Hij zal het maken" [7]. De belofte is "En Hij zal het maken". De twee voorwaarden zijn: "Wentel uw weg" en "vertrouw op Hem". Als deze twee voorwaarden zijn vervuld, kan de gelovige de belofte claimen.

Het zich toeëigenende geloof is de sleutel tot overwinnend christelijk leven.

Samenvattend moeten achtereenvolgens drie stappen worden

doorlopen:

1. Vindt de van toepassing zijnde belofte.
2. Vervul de er aan gekoppelde voorwaarden.
3. Claim de vervulling van de belofte.

Onder deze voorwaarden is de reikwijdte van het geloof van de christen zo uitgestrekt als de beloften van God.

aangehaalde teksten:

1 2Co 1:20

Want hoevele beloften Gods er ook zijn, in Hem is het: Ja; daarom is ook door Hem het: Amen, tot eer van God door ons.

2 Ro 8:32

Hoe zal Hij, die zelfs zijn eigen Zoon niet gespaard, maar voor ons allen overgegeven heeft, ons met Hem ook niet alle dingen schenken?

3 Flp 4:19

Mijn God zal in al uw behoeften naar zijn rijkdom heerlijk voorzien, in Christus Jezus.

4 1Jo 5:4

want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning, die de wereld overwonnen heeft; ons geloof.

5 2Pe 1:3-4

Zijn goddelijke kracht immers heeft ons met alles, wat tot leven en godsvrucht strekt, begiftigd door de kennis van Hem, die ons geroepen heeft door zijn heerlijkheid en macht; door deze zijn wij met kostbare en zeer grote beloften begiftigd, opdat gij daardoor deel zoudt hebben aan de goddelijke natuur, ontkomen aan het verderf, dat door de begeerte in de wereld heerst.

6 Joz 1:3

Elke plaats die uw voetzool betreden zal, geef Ik ulieden, zoals Ik tot Mozes gesproken heb.

7 Ps 37:5

Wentel uw weg op de Here en vertrouw op Hem, en Hij zal het maken;

4. Geloof tot behoudenis

1. Inleiding

Een deel van de boodschap van de Bijbel is van het grootste belang omdat het de eeuwige bestemming bepaalt van iedere mens. Dit deel wordt "het evangelie" genoemd en het toont de weg van behoudenis uit de zonde.

Bij "het evangelie" denken veel mensen aan een vaag en emotioneel iets dat onmogelijk op een verstandelijke manier is uit te leggen. De boodschap van het evangelie bestaat echter uit vaststaande feiten en behoudenis bestaat uit het kennen van, geloven in en handelen naar deze feiten.

2. De vier basisfeiten van het evangelie

In de brief aan de Romeinen analyseert Paulus de belangrijkste aspecten van het geloof van Abraham en stelt hij Abraham als voorbeeld voor alle gelovige christenen. Hij legt uit dat Abraham niet voor God gerechtvaardigd werd door zijn werken, maar dat zijn geloof hem tot gerechtigheid werd gerekend.

Paulus past het voorbeeld van Abraham direct toe op ons als gelovigen in Christus, want hij schrijft: "Echter niet om zijnentwil alleen werd geschreven: het werd hem toegerekend, maar ook om onzentwil, wie het zal worden toegerekend, ons, die ons geloof vestigen op Hem, die Jezus, onze Here, uit de doden opgewekt heeft, die is overgeleverd om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging" [1].

Het evangelie zoals dit door Paulus wordt beschreven, omvat drie vaststaande feiten:

1. Jezus werd voor onze zonden overgeleverd aan de straf tot de dood.
2. God wekte Jezus op uit de dood.
3. Als we geloven dat Jezus werd gedood en opstond terwille van ons, dan zullen we gerechtvaardigd worden; God aanvaardt ons als rechtvaardig.

In de brief aan de Corinthiërs herinnert Paulus de christenen aan de fundamentele feiten van zijn boodschap: "Ik maak u bekend, broeders,

het evangelie, dat ik u verkondigd heb, dat gij ook ontvangen hebt, waarin gij ook staat, waardoor gij ook behouden wordt, indien gij het zo vasthoudt, als ik het u verkondigd heb, tenzij gij tevergeefs tot geloof zoudt gekomen zijn. Want voor alle dingen heb ik u overgegeven, hetgeen ik zelf ontvangen heb: Christus is gestorven voor onze zonden, naar de Schriften, en Hij is begraven en ten derden dage opgewekt, naar de Schriften." [2]

Hier zien we opnieuw dat het evangelie bestaat uit drie vaststaande feiten:

1. Christus stierf voor onze zonden.
2. Hij werd begraven.
3. Hij stond op de derde dag weer op.

Als we de twee passages uit de brieven van Paulus naast elkaar zetten [1] [2], kunnen we de fundamentele feiten vaststellen die te zamen het evangelie vormen. Al deze feiten hebben uitsluitend betrekking op de Persoon van Christus zelf, niet op zijn aardse leven en leer, maar op zijn dood en opstanding:

1. Christus werd door God de Vader overgeleverd aan de straf tot de dood vanwege onze zonden.
2. Christus werd begraven.
3. God wekte Hem op uit de dood op de derde dag.
4. Rechtvaardigheid wordt van God ontvangen door te geloven in deze feiten.

aangehaalde teksten:

1 Ro 4:23-25

Echter niet om zijnentwil alleen werd geschreven: het werd hem toegerekend, maar ook om onzentwil, wie het zal worden toegerekend, ons, die ons geloof vestigen op Hem, die Jezus, onze Here, uit de doden opgewekt heeft, die is overgeleverd om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging.

2 1Co 15:1-4

Ik maak u bekend, broeders, het evangelie, dat ik u verkondigd heb, dat gij ook ontvangen hebt, waarin gij ook staat, waardoor gij ook behouden wordt, indien gij het zo vasthoudt, als ik het u verkondigd heb, tenzij gij tevergeefs tot geloof zoudt gekomen zijn. Want voor alle dingen heb ik u overgegeven, hetgeen ik zelf ontvangen heb: Christus is gestorven voor onze zonden, naar de Schriften, en Hij is begraven en ten derden dage opgewekt, naar de Schriften.

3. De eenvoudige daad van het zich toeëigenen

Het hele Nieuwe Testament maakt duidelijk dat de ervaring van

behoudenis het resultaat is van een persoonlijk antwoord op het evangelie. Er worden in het Nieuwe Testament verschillende woorden gebruikt om het persoonlijke antwoord op het evangelie te beschrijven: aanroepen, komen, ontvangen, drinken, aannemen [1] [2] [3] [4] [5] [6] [7]. Ze hebben één ding gemeen: ze wijzen op eenvoudige, bekende handelingen die iedereen kan begrijpen en uitvoeren.

Johannes omschrijft dit antwoord op het evangelie als 'aannemen':
"Hij kwam tot het zijne, en de zijnen hebben Hem niet aangenomen. Doch allen, die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven om kinderen Gods te worden, hun, die in zijn naam geloven; die niet uit bloed, noch uit de wil des vlezes, noch uit de wil eens mans, doch uit God geboren zijn." [8]

Als men Christus persoonlijk aanneemt wordt men een kind van God. Christus noemt dit "wederom geboren worden" [9]. Aan iedere ziel die het evangelie heeft gehoord en die in verlangen antwoordt door zijn hart te openen, geeft Hij een heldere en duidelijke belofte: "Ik zal bij hem binnenkomen" [10].

Een ieder moet zelf antwoorden, niemand anders kan dit voor hem doen. Een ieder wordt gered of gaat verloren door zijn eigen antwoord.

Het is de plicht van iedere christen, zowel voorganger als leek, om grondig bekend te zijn met deze eenvoudige feiten en met de verschillende manieren waarop het Nieuwe Testament de noodzaak van een persoonlijk antwoord op het evangelie laat zien. Het werk van het Koninkrijk der Hemelen zou er in hoge mate bij gebaat zijn als iedere voorganger steeds deze feiten in zijn prediking zou inbouwen. Als er regelmatig wordt gepreekt zonder deze feiten duidelijk te presenteren, is het de vraag of er iets van eeuwigheidswaarde overblijft.

Derek Prince beschrijft ter illustratie een voorval met mevrouw H. Zij lag op sterven zonder de zekerheid te hebben gered te zijn, ondanks dat ze al jaren trouw in de kerk kwam. Derek Prince kreeg in het ziekenhuis vijf minuten om met haar te praten. In deze vijf minuten bad hij met haar een gebed waarin zij de fundamentele waarheden van het evangelie aanvaardde. Mevrouw H. had hierdoor de zekerheid dat zij was behouden. Zij herstelde daarna wonderbaarlijk snel. Op aanraden van Derek Prince sprak zij met haar voorganger over de noodzaak om in zijn prediking te wijzen op de noodzaak van een

persoonlijk antwoord op het evangelie om behoudenis te ontvangen.
De zondag daarop predikte de voorganger deze boodschap.

Toen ik in Oost-Afrika was hoorde ik een jonge Afrikaanse evangelist tegen een blanke zendeling zeggen: "jullie kerken zijn alleen maar pakhuizen die mensen opslaan voor de hel". De meeste leden van die kerken hadden nog nooit de fundamentele feiten van het evangelie gehoord en waren nog nooit geconfronteerd met de noodzaak om als antwoord hierop een persoonlijke keuze te maken.

Nogmaals wil ik de fundamentele feiten van het evangelie noemen.
Om behoudenis te ontvangen moet een ieder hierop een direct en persoonlijk antwoord aan Christus geven:

1. Christus werd door God de Vader overgeleverd aan de straf tot de dood vanwege onze zonden.
2. Christus werd begraven.
3. God wekte Hem op uit de dood op de derde dag.
4. Rechtvaardigheid wordt van God ontvangen door te geloven in deze feiten.

Aan ieder die tot dusver heeft gelezen, wil ik de volgende vraag stellen: gelooft u deze feiten, heeft u een stellig, persoonlijk antwoord? Zo niet dan dring ik er bij u op aan om dit nu te doen.

Bid met mij mee, zoals mevrouw H. dit deed in het ziekenhuis:
Heer Jezus Christus, ik geloof dat U voor mijn zonden gestorven bent; dat U begraven bent; dat U weer bent opgestaan op de derde dag. Ik heb berouw over mijn zonden en ik kom tot U voor genade en vergeving. Door geloof in uw belofte ontvang ik U persoonlijk als mijn Redder en Verlosser en belijd ik U als mijn Heer. Kom in mijn hart, geef mij eeuwig leven en maak mij een kind van God. Amen!

aangehaalde teksten:

1 Ro 10:8-9

Maar wat zegt zij? Nabij u is het woord, in uw mond en in uw hart, namelijk het woord des geloofs, dat wij prediken. Want indien gij met uw mond belijdt, dat Jezus Heer is, en met uw hart gelooft, dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult gij behouden worden.

2 Ro 10:13

want: al wie de naam des Heren aanroept, zal behouden worden.

3 Mt 11:28

Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven;

4 Joh 6:37

Alles wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen, en wie tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.

5 Joh 4:14

maar wie gedronken heeft van het water, dat Ik hem zal geven, zal geen dorst krijgen in eeuwigheid, maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden tot een fontein van water, dat springt ten eeuwigen leven.

6 Joh 7:37

En op de laatste, de grote dag van het feest, stond Jezus en riep, zeggende: Indien iemand dorst heeft, hij kome tot Mij en drinke!

7 Opb 22:17

En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En wie het hoort, zegge: Kom! En wie dorst heeft, kome, en wie wil, neme het water des levens om niet.

8 Joh 1:11-13

Hij kwam tot het zijne, en de zijnen hebben Hem niet aangenomen. Doch allen, die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven om kinderen Gods te worden, hun, die in zijn naam geloven; die niet uit bloed, noch uit de wil des vlezes, noch uit de wil eens mans, doch uit God geboren zijn.

9 Joh 3:3

Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, tenzij iemand wederom geboren wordt, kan hij het Koninkrijk Gods niet zien.

10 Opb 3:20

Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Indien iemand naar mijn stem hoort en de deur opent, Ik zal bij hem binnenkomen en maaltijd met hem houden en hij met Mij.

5. *Geloof en werken*

1. Inleiding

Het verband tussen geloof en werken is een belangrijk onderwerp waarnaar in het Nieuwe Testament vaak wordt verwezen. Toch wordt er in de meeste christelijke kringen weinig over onderwezen. Daardoor leven veel christenen in verwarring of in gedeeltelijke slavernij. Door valse leringen misleid leggen ze de nadruk op een bepaalde dag, speciaal voedsel of andere vormen van de wet.

Het verband tussen geloof en werken wordt in het Nieuwe Testament als volgt uitgelegd: geloof is niet gebaseerd op werken, maar werken zijn het gevolg van geloof. Wat we geloven is niet gebaseerd op wat we doen, maar wat we doen is het gevolg van wat we geloven.

2. Behoudenis door geloof alleen

Geloof is niet gebaseerd op werken. Het hele Nieuwe Testament getuigt van deze essentiële waarheid. Deze waarheid wordt gesteund door wat er gedurende de laatste momenten van het lijden van Jezus plaatsvond:

"Toen Jezus dan de zure wijn genomen had, zeide Hij: Het is volbracht! En Hij boog het hoofd en gaf de geest." [1]

Het Griekse woord voor "het is volbracht" betekent: de volmaakte vorm van wat al volmaakt is. We zouden het dus kunnen vertalen als: "het is volmaakt volmaakt", of "het is volledig volledig".

Alles wat ooit gedaan moest worden om te boeten voor de zonden van de mensheid en om behoudenis te kopen voor alle mensen is reeds volbracht door Christus aan het kruis. Elke poging van de mens om behoudenis te verdienen door goede werken is in feite een belediging voor God de Vader en God de Zoon. Het suggereert dat het werk van de verzoening en behoudenis in bepaalde opzichten ontoereikend of onvoldoende was.

Paulus zegt in de brief aan de Romeinen: "Nu wordt hem die werkt, het loon niet toegerekend uit genade, maar krachtens verplichting. Hem echter, die niet werkt, maar zijn geloof vestigt op Hem, die de

goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid" [1]. Om behoudenis door geloof te verkrijgen is stoppen met werken het eerste wat een mens moet doen: stoppen met het proberen om behoudenis te verdienen.

Zolang een mens probeert om ook maar iets te doen om zijn behoudenis te verdienen kan hij de behoudenis van God niet ervaren. Deze wordt alleen door geloof ontvangen. Dit is de grote vergissing die Israël maakte [3] [4]. Paulus legt uit waarom ze faalden: ze zochten het niet door geloof, maar door werken en ze trachtten een eigen gerechtigheid te scheppen.

Dezelfde fout wordt heden ten dage door miljoenen belijdende christenen gemaakt. Ze menen dat ze iets moeten doen om hun behoudenis te verdienen. Ze verkrijgen echter nooit de ware vrede in hun hart omdat ze het niet zoeken door geloof maar door werken. Paulus benadrukt dat behoudenis wordt verkregen door geloof: " Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme" [5].

Als een mens iets zou kunnen doen om zijn behoudenis te verdienen, dan zou hij zich daarop kunnen beroemen. Hij zou zijn behoudenis niet volledig te danken hebben aan God, maar deels aan zijn eigen inspanning en goede werken. Maar als hij zijn behoudenis ontvangt als een genadegave van God, eenvoudigweg door te geloven, dan heeft hij niets om te roemen. [6]

Opnieuw zegt Paulus in de brief aan de Romeinen: "Want het loon, dat de zonde geeft, is de dood, maar de genade, die God schenkt, is het eeuwige leven in Christus Jezus, onze Here" [7]. Er is hier sprake van een weloverwogen tegenstelling tussen loon en genade. Loon duidt op wat we verdienen door wat we hebben gedaan. Genade betekent in het Grieks 'charisma', dat weer is afgeleid van 'charis', wat betekent dat het een vrije gave is, zonder tegenprestatie.

Niet door werken van gerechtigheid zijn we gered, maar door genade: "Hij heeft, niet om werken der gerechtigheid, die wij zouden gedaan hebben, doch naar zijn ontferming ons gered door het bad der wedergeboorte en der vernieuwing door de Heilige Geest" [8]

Het tweede gedeelte van dit vers toont vier positieve feiten van de werking van Gods behoudenis in ons leven:

1. Het is een bad; we worden gereinigd van al onze zonden.

2. Het is een wedergeboorte; we worden opnieuw geboren, we worden kinderen van God.
3. Het is een vernieuwing; we worden nieuwe schepselen in Christus.
4. Het is door de Heilige Geest; het is een werk van Gods eigen geest in onze harten en levens.

Niets hiervan kan het resultaat zijn van onze eigen werken, alles wordt alleen verkregen door geloof in Christus.

aangehaalde teksten:

1 Joh 19:30

Toen Jezus dan de zure wijn genomen had, zeide Hij: Het is volbracht! En Hij boog het hoofd en gaf de geest.

2 Ro 4:4-5

Nu wordt hem die werkt, het loon niet toegerekend uit genade, maar krachtens verplichting. Hem echter, die niet werkt, maar zijn geloof vestigt op Hem, die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid.

3 Ro 9:31-32

doch Israel, hoewel het een wet ter gerechtigheid najaagde, is aan de wet niet toegekomen. Waarom niet? Omdat het hierbij niet uitging van geloof, maar van vermeende werken. Zij hebben zich gestoten aan de steen des aanstoots.

4 Ro 10:3

Want onbekend met Gods gerechtigheid en trachtende hun eigen gerechtigheid te doen gelden, hebben zij zich aan de gerechtigheid Gods niet onderworpen.

5 Efe 2:8-9

Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme.

6 Ro 3:27-28

Waar blijft het roemen dan? Het is uitgesloten. Door welke wet? Der werken? Neen, maar door de wet van geloof. Want wij zijn van oordeel, dat de mens door geloof gerechtvaardigd wordt, zonder werken der wet.

7 Ro 6:23

Want het loon, dat de zonde geeft, is de dood, maar de genade, die God schenkt, is het eeuwige leven in Christus Jezus, onze Here.

8 Tit 3:5

heeft Hij, niet om werken der gerechtigheid, die wij zouden gedaan hebben, doch naar zijn ontferming ons gered door het bad der wedergeboorte en der vernieuwing door de Heilige Geest

3. Levend geloof tegenover dood geloof

Als behoudenis niet door werken komt, maar alleen door geloof, welke rol spelen werken dan in het leven van een gelovige. Het duidelijkste antwoord hierop vinden we in de brief van Jakobus [1]. Jakobus geeft een aantal voorbeelden van het verband tussen geloof en werken en vat dit samen met: " Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof zonder werken dood" [2].

Dit voorbeeld van lichaam en geest kunnen we begrijpen aan de hand van de woorden van Paulus: "Maar nu wij dezelfde Geest des geloofs hebben, gelijk geschreven staat: Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken, geloven ook wij, en daarom spreken wij ook" [3]. Paulus heeft het hier over de "Geest des geloofs".

Iedere handeling van het lichaam van een mens is een uitdrukking van de geest binnenin hem. Het bestaan van de geest binnenin een mens wordt dus duidelijk geopenbaard door de handelingen van zijn lichaam. Zo is het ook met de Geest des geloofs in de echte christen. Doordat het leven van God bezit neemt van de hele natuur van de mens, zijn verlangens, zijn gedachten, zijn woorden, zijn handelingen, spreekt en handelt de gelovige op een geheel nieuwe manier. Zijn nieuwe levenswijze, zijn nieuwe werken zoals Jakobus dit noemt, zijn het bewijs en de uitdrukking van het geloof in zijn hart. Als zijn uiterlijke handelingen niet overeenkomen met het geloof dat hij belijdt, dan bewijst het dat er geen echt levend geloof binnenin hem is. Zijn getuigenis als christen is niet beter dan een dood lichaam nadat de geest het verlaten heeft.

Het beschreven principe werkt als volgt in de voorbeelden die Jakobus geeft:

- Iemand die een broeder of zuster gebrek ziet lijden zonder hem of haar daadwerkelijk te helpen, toont dat zijn woorden een lege uiting zijn zonder innerlijke werkelijkheid. Zijn geloof is onoprecht, waardeloos, dood.
- Démonen twijfelen niet aan het bestaan van God. Maar ze zijn onbekeerlijke vijanden van God. Daarom brengt hun geloof geen troost, maar alleen vrees.
- Abraham geloofde God en het werd hem tot gerechtigheid gerekend [4]. Door elke handeling van gehoorzaamheid werd zijn geloof sterker en was hij voorbereid voor de volgende handeling. De laatste test van zijn geloof kwam toen God hem vroeg zijn zoon te offeren. Het geloof van Abraham was toen zo gegroeid dat hij zelfs geloofde dat God hem

uit de dood kon opwekken. [5] Jakobus zegt hierover "dat zijn geloof samenwerkte met zijn werken" [6].

- Rachab was een zondige vrouw, maar ze kwam tot het geloof dat de God van Israël de echte God was. Ze verborg de twee verspieders van Jozua en hielp ze te ontsnappen. Door een scharlaken koord uit haar raam te hangen, bleef haar huis en haar familie behouden toen Jericho werd verwoest.

De lessen hieruit voor ons als christenen zijn tweeledig:

- Als we geloof hebben in Christus moeten we bereid zijn ons actief te vereenzelvigen met de zaak van Christus, zelfs als we ons leven hiermee riskeren of het verliezen.

- We moeten bereid zijn ons geloof duidelijk en openlijk te belijden, wat ons onderscheidt van de ongelovigen om ons heen. Het scharlaken koord spreekt in het bijzonder over het belijden van ons geloof in het bloed van Christus voor de vergeving en reiniging van onze zonden.

Voor een samenvatting van het verband tussen geloof en werken, kijken we opnieuw naar de geschriften van Paulus: "Daarom, mijn geliefden, gelijk gij te allen tijde gehoorzaam zijt geweest, blijft, niet alleen zoals in mijn tegenwoordigheid, maar nu des te meer bij mijn afwezigheid, uw behoudenis bewerken met vreze en beven, want God is het, die om zijn welbehagen zowel het willen als het werken in u werkt." [7]

Eerst komt geloof, dan de werken. We ontvangen behoudenis van God door geloof alleen. Als we deze behoudenis hebben ontvangen, werken we dit actief in ons leven uit met onze werken.

aangehaalde teksten:

1 Jak 2:14-26

Wat baat het, mijn broeders, of iemand al beweert geloof te hebben, als hij geen werken heeft? Kan dat geloof hem behouden? Stel, dat een broeder of zuster gebrek heeft aan kleding en aan dagelijks voedsel, en iemand uwer zegt tot hen: Gaat heen in vrede, houdt u warm en eet goed, zonder hen echter van het nodige voor het lichaam te voorzien, wat baat dit? Zo is het ook met het geloof: indien het niet met werken gepaard gaat, is het, op zichzelf genomen, dood. Maar, zal iemand zeggen: Gij hebt geloof en ik heb werken. Toon mij dan uw geloof zonder de werken, en ik zal u mijn geloof tonen uit mijn werken. Gij gelooft, dat God een is? Daaraan doet gij wel, [maar] dat geloven de boze geesten ook en zij sidderen. Wilt gij weten, gij dwaze mens, dat het geloof zonder de werken niets uitwerkt? Is onze vader Abraham niet uit werken gerechtvaardigd, toen hij zijn zoon Isaak op het altaar legde? Daaruit kunt gij zien, dat zijn geloof samenwerkte met zijn werken, en dat dit geloof pas volkomen werd uit de werken; en het schriftwoord werd vervuld, dat zegt: Abraham geloofde God en het werd hem tot gerechtigheid gerekend, en hij werd een vriend van God genoemd. Gij ziet, dat een mens gerechtvaardigd wordt uit werken en niet slechts uit geloof. En is niet evenzo Rachab, de hoer,

uit werken gerechtvaardigd, toen zij de boodschappers in huis nam en langs een andere weg liet heengaan? Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof zonder werken dood.

2 Jak 2:26

Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof zonder werken dood.

3 2Co 4:13

Maar nu wij dezelfde Geest des geloofs hebben, gelijk geschreven staat: Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken, geloven ook wij, en daarom spreken wij ook.

4 Ge 15:6

En hij geloofde in de Here, en Hij rekende het hem toe als gerechtigheid.

5 Heb 11:17-19

Door het geloof heeft Abraham, toen hij verzocht werd, Isaak ten offer gebracht, en hij, die de beloften aanvaard had, wilde zijn enige zoon offeren, hij, tot wie gezegd was: Door Isaak zal men van nageslacht van u spreken. Hij heeft overwogen, dat God bij machte was hem zelfs uit de doden op te wekken, en daaruit heeft hij hem ook bij wijze van spreken teruggekregen.

6 Jak 2:22

Daaruit kunt gij zien, dat zijn geloof samenwerkte met zijn werken, en dat dit geloof pas volkomen werd uit de werken;

7 Flp 2:12-13

Daarom, mijn geliefden, gelijk gij te allen tijde gehoorzaam zijt geweest, blijft, niet alleen zoals in mijn tegenwoordigheid, maar nu des te meer bij mijn afwezigheid, uw behoudenis bewerken met vreze en beven, want God is het, die om zijn welbehagen zowel het willen als het werken in u werkt.

6. *Wet en genade*

1. Inleiding

In het vorige hoofdstuk kwamen we tot de conclusie dat behoudenis alleen door geloof wordt ontvangen. Maar daarna brengt het geloof daden voort die in overeenstemming zijn met het geloof dat beleden wordt. Dit leidt tot de volgende vraag: welke werken kunnen we verwachten in het leven van een mens die zijn geloof in Christus belijdt? Meer specifiek: wat is de relatie tussen geloof in Christus en de eisen van de wet van Mozes?

Het antwoord in het Nieuwe Testament is helder en eenduidig: als een mens eenmaal op Christus vertrouwt voor zijn behoudenis, hangt zijn rechtvaardigheid niet meer af van het houden van de wet van Mozes, noch geheel noch gedeeltelijk.

Dit is een onderwerp waarover onder christenen veel verwarring bestaat. Om hierover helderheid te verkrijgen moeten we eerst bepaalde fundamentele feiten over de wet onderkennen.

2. De wet van Mozes: een enkelvoudig, compleet systeem

Het eerste belangrijke feit is dat de wet werd gegeven door Mozes, als een compleet systeem voor eens en voor altijd [1]. Als in de Schrift gesproken wordt over "de wet" wordt altijd het complete systeem van regels bedoeld dat door God aan Mozes werden gegeven [2].

Toen God Adam schiep en hem in het paradijs plaatste, gaf Hij hem geen compleet systeem van wetten, maar Hij gaf slechts één negatief gebod: "van de vrucht van de boom die in het midden van de hof staat, heeft God gezegd: Gij zult daarvan niet eten noch die aanraken; anders zult gij sterven." [3]

Vanaf het moment dat Adam dit gebod overtrad tot de tijd Mozes was er geen door God gegeven systeem van regels.

De wet die door Mozes werd gegeven was een enkel, compleet systeem van geboden, verordeningen, voorschriften en uitspraken.

Deze beslaan vier Bijbelboeken: Exodus, Leveticus, Numeri en Deuteronomium. Nadat de wet door Mozes was gegeven, is er ook nooit meer iets aan toegevoegd of vanaf gehaald: "Gij zult aan wat ik u gebied, niet toedoen en daarvan niet afdoen, opdat gij de geboden van de Here, uw God, onderhoudt, die ik u opleg" [4].

Dit leidt tot het tweede belangrijke feit: ieder mens die onder de wet leeft, is ook verplicht om de gehele wet te houden. Er is geen sprake van dat bepaalde delen worden gehouden en andere delen worden weggelaten. Evenmin dat de wet gedurende een bepaalde periode wordt gehouden en op andere tijdstippen niet. Een mens die de wet op één punt overtreedt, overtreedt de gehele wet. [5] [6]

Een derde belangrijk feit is dat de wet die door Mozes werd gegeven door God alleen voor het volk Israël was verordineerd. Nergens in de Bijbel is er enige aanwijzing dat God ooit heeft bedoeld dat de heidenen de wet van Mozes zouden houden. De enige uitzondering betreft enkele individuele heidenen die zich tot het Judaïsme hadden bekeerd, de zogeheten proselieten.

De drie belangrijke punten kunnen we als volgt samenvatten:

1. De wet was door Mozes eens en voor altijd gegeven als een enkel, compleet systeem. Daarna kon er niets meer aan worden toegevoegd of vanaf worden gehaald.
2. De wet moet altijd in zijn geheel worden gehouden. Overtreden van één punt van de wet is het overtreden van de gehele wet.
3. De wet was door God nooit bedoeld voor de heidenen, maar alleen voor Israël.

aangehaalde teksten:

1 Joh 1:17

want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid zijn door Jezus Christus gekomen.

2 Ro 5:13-14

want reeds voor de wet was er zonde in de wereld. Maar zonde wordt niet toegerekend, als er geen wet is. Toch heeft de dood als koning geheerst van Adam tot Mozes, ook over hen, die niet gezondigd hadden op een gelijke wijze als Adam overtrad, die een beeld is van de komende.

3 Ge 3:1-3

De slang nu was het listigste van alle dieren des velds, die de Here God gemaakt had; en zij zeide tot de vrouw: God heeft zeker wel gezegd: Gij zult niet eten van enige boom in de hof? Toen zeide de vrouw tot de slang: Van de vrucht van het geboomte in de hof mogen wij eten, maar van de vrucht van de boom, die in het midden van de hof staat, heeft God gezegd: Gij zult daarvan niet eten noch die aanraken; anders zult gij sterven

4 De 4:1-2

Nu dan, o Israel, hoor de inzettingen en de verordeningen, die ik u leer na te komen, opdat gij leeft en opdat gij het land binnengaat en in bezit neemt, dat de Here, de God uwer vaderen, u geven zal. Gij zult aan wat ik u gebied, niet toedoen en daarvan niet afdoen, opdat gij de geboden van de Here, uw God, onderhoudt, die ik u opleg.

5 Jak 2:10-11

Want wie de gehele wet houdt, maar op een punt struikelt, is schuldig geworden aan alle [geboden]. Want Hij, die gezegd heeft: Gij zult niet echtbreken, heeft ook gezegd: Gij zult niet doodslaan. Indien gij nu geen echtbreuk pleegt, maar wel doodslag, zijt gij toch een overtreder van de wet geworden.

6 Ga 3:10

Want allen, die het van werken der wet verwachten, liggen onder de vloek; want er staat geschreven: Vervloekt is een ieder, die zich niet houdt aan alles, wat geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.

3. Christenen zijn niet onder de wet

Nu we deze drie feiten als basis hebben vastgesteld, laten we onderzoeken wat het Nieuwe Testament leert over de relatie tussen de gelovige christen en de wet. Deze kwestie komt diverse malen aan de orde en telkens wordt dezelfde heldere waarheid onderwezen: de rechtvaardigheid van de gelovige christen hangt niet af van het onderhouden van enig deel van de wet.

Laten we kijken naar een aantal teksten in het Nieuwe Testament die dit duidelijk maken.

In de brief aan de Romeinen staat: "Immers, de zonde zal over u geen heerschappij voeren, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade" [1]. In deze tekst staan twee belangrijke waarheden:

- Wet en genade sluiten elkaar uit. Niemand kan zowel onder de wet als onder de genade staan.
- Om onder de heerschappij van de zonde uit te komen moet een mens onder de wet uitkomen.

Het is zelfs zo dat de wet de kracht van de zonde versterkt [2]. Hoe harder iemand probeert de wet te houden, des te meer wordt hij zich bewust van de heerschappij die de zonde over hem heeft. De enige weg om hieruit te ontsnappen is om onder de genade te komen [3]. Paulus zegt daarom ook: "Want Christus is het einde der wet, tot gerechtigheid voor een ieder, die gelooft" [4].

Zodra iemand zijn geloof op Christus bouwt voor behoudenis, betekent dit het einde van de wet voor die persoon. Dit betekent niet het einde van de wet als onderdeel van Gods Woord. Integendeel, Gods Woord is voor eeuwig. Maar het betekent het einde van de wet voor de gelovige als middel om rechtvaardigheid te verwerven.

Paulus zegt in de brief aan de Kolossenzen dat door de dood van Christus "God het bewijsstuk heeft uitgewist, dat door zijn inzetten tegen ons getuigde en ons bedreigde" [5].

Andere vertalingen luiden:

NBV: "Hij heeft het document met voorschriften waarin wij werden aangeklaagd, uitgewist en het vernietigd door het aan het kruis te nagelen."

Naarder Bijbel: "Het handschrift in ons nadeel met zijn bepalingen, dat tégen ons was, heeft hij uitgewist, en hij heeft het uit de weg geruimd door het aan het kruis te nagelen."

Paulus spreekt niet over het uitwissen van de zonden, maar over het uitwissen van de inzetten / voorschriften / bepalingen. Het betreft het gehele systeem van de wet, inclusief het specifieke deel dat we de Tien Geboden noemen.

Dat het uitwissen ook de Tien Geboden betreft, wordt bevestigd door de volgende aanwijzing van Paulus: "Laat dan niemand u blijven oordelen inzake eten en drinken of op het stuk van een feestdag, nieuwe maan of sabbat" [6]. Het "dan" of "daarom" verwijst naar de eerdere verzen waarin Paulus spreekt van het uitwissen van de inzetten / voorschriften / bepalingen. Dat Paulus hierbij de sabbat noemt, die het vierde van de Tien Geboden is, betekent dat ook de Tien Geboden vallen onder de inzetten die zijn uitgewist door de dood van Christus. Ook in de brief aan de Efeziërs staat dat "Hij in zijn vlees de wet der geboden, in inzetten bestaande, buiten werking gesteld heeft" [7].

De wet van Mozes trok een scheidingslijn tussen Joden en Heidenen. Christus heeft deze scheiding weggenomen door zijn dood aan het kruis. Hij heeft het gehele systeem van de wet als middel om rechtvaardigheid te verkrijgen, buiten werking gesteld. Hierdoor kunnen Joden zowel als Heidenen door geloof in Christus verzoend worden met God.

In de brief aan Timoteüs gaat Paulus opnieuw in op de relatie tussen de gelovige christen en de wet [8]. Hij onderscheidt hij twee soorten mensen: de rechtvaardigen en degenen die zich schuldig maken aan allerlei zonden. De wet geldt niet voor de rechtvaardigen, maar wel voor de goddelozen. De rechtvaardigen worden geleid door Gods Geest [9]. En voor zulken geldt: "Indien gij u echter door de Geest laat leiden, dan zijt gij niet onder de wet" [10].

We kunnen de tegenstelling tussen de wet en de Geest illustreren met het volgende voorbeeld. Er zijn twee verschillende manieren om de weg te vinden: d.m.v. een kaart of met een persoonlijke gids. De kaart bevat gedetailleerde informatie; als die nauwkeurig wordt gevolgd kan een mens de weg naar de hemel vinden. Echter, geen mens is in staat geweest de kaart foutloos te volgen. Niemand heeft ooit foutloos de wet gehouden.

De Geest is gekomen vanuit de hemel en kent de weg daarheen. De Geest heeft geen kaart nodig. De gelovige christen hoeft alleen maar deze gids te volgen om de hemel te bereiken. Onder de genade geeft een mens zich over aan Christus als zijn Redder en daarom zendt Christus de Heilige Geest naar die mens als zijn persoonlijke gids.

We kunnen dus concluderen dat God nooit werkelijk verwacht heeft dat de mens echte rechtvaardigheid zou bereiken door het houden van de wet. Maar waarom is de wet dan ooit aan de mens gegeven? We gaan in het volgende hoofdstuk in op deze vraag.

aangehaalde teksten:

1 Ro 6:14

Immers, de zonde zal over u geen heerschappij voeren, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade.

2 1Co 15:56

De prikkel des doods is de zonde en de kracht der zonde is de wet.

3 Ro 7:5-6

Want toen wij in het vlees waren, werkten de zondige hartstochten, die door de wet geprikkeld worden, in onze leden, om voor de dood vrucht te dragen; maar thans zijn wij van de wet ontslagen, dood voor haar, die ons gevangen hield, zodat wij dienen in de nieuwe staat des Geestes en niet in de oude staat der letter.

4 Ro 10:4

Want Christus is het einde der wet, tot gerechtigheid voor een ieder, die gelooft.

5 Col 2:13-14

Ook u heeft Hij, hoewel gij dood waart door uw overtredingen en onbesnedenheid naar het vlees, levend gemaakt met Hem, toen Hij ons al onze overtredingen kwijtschold, door het bewijsstuk uit te wissen, dat door zijn inzettingen tegen ons getuigde en ons bedreigde. En dat heeft Hij weggedaan door het aan het kruis te nagelen.

6 Col 2:16

Laat dan niemand u blijven oordelen inzake eten en drinken of op het stuk van een feestdag, nieuwe maan of sabbat

7 Efe 2:14-15

Want Hij is onze vrede, die de twee een heeft gemaakt en de tussenmuur, die scheiding maakte, de vijandschap, weggebroken heeft, doordat Hij in zijn vlees de wet der geboden, in inzettingen bestaande, buiten werking gesteld heeft, om in Zichzelf, vrede makende, de twee tot een nieuwe mens te scheppen.

8 1Ti 1:8-10

Wij weten, dat de wet goed is, indien iemand haar wettig toepast, wel wetend, dat de wet niet gesteld is voor de rechtvaardige, maar voor wettelozen en tuchtelozen, voor goddelozen en zondaars, voor onverlaten en onheiligen, voor vadermoorders en moedermoorders en doodslagers, hoereerders, knapenschenders, zielverkopers, leugenaars, meinedigen, en al wat verder ingaat tegen de gezonde leer.

9 Ro 8:14

Want allen, die door de Geest Gods geleid worden, zijn zonen Gods.

10 Ga 5:18

Indien gij u echter door de Geest laat leiden, dan zijt gij niet onder de wet.

7. *Het doel van de wet*

1. Om zonde aan te tonen

Het eerste hoofddoel van de wet is om de mens zijn zondige toestand te tonen:

"Nu weten wij, dat de wet, bij al wat zij zegt, tot hen spreekt, die onder de wet zijn, opdat alle mond gestopt en de gehele wereld strafwaardig worde voor God, daarom, dat uit werken der wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd zal worden, want wet doet zonde kennen." [1]

We zien uit de woorden van Paulus dat de wet niet was gegeven om de mens rechtvaardig te maken, maar integendeel om de mens bewust te maken dat hij zondaar is en dat hij als zodanig onderworpen is aan Gods oordeel over zijn zonde.

Het doel van de wet was om de zonde in de openbaarheid te brengen:

- "ik zou de zonde niet hebben leren kennen, tenzij door de wet" [2]
- "de zonde heeft, opdat zij zou blijken zonde te zijn ..." [3]
- "... opdat de zonde bij uitstek zondig zou worden door het gebod" [3]

Doordat de zonde in de openbaarheid is gebracht, heeft de mens geen excuus meer het niet te weten dat hij zo verschrikkelijk zondig is.

Als men in de geneeskunde een ziekte behandelt, wordt altijd eerst een diagnose gesteld. Pas daarna wordt de remedie bepaald. God volgt ook deze volgorde. De fundamentele oorzaak van alle menselijke noden en lijden ligt in dezelfde toestand: zonde. Er kan geen bevredigende remedie worden gevonden zonder dat eerst deze toestand is vastgesteld.

aangehaalde teksten:

1 Ro 3:19-20

Nu weten wij, dat de wet, bij al wat zij zegt, tot hen spreekt, die onder de wet zijn, opdat alle mond gestopt en de gehele wereld strafwaardig worde voor God, daarom, dat uit werken der wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd zal worden, want wet doet zonde kennen.

2 Ro 7:7

Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Volstrekt niet! Ja, ik zou de zonde niet hebben leren kennen, tenzij door de wet; immers, ook van de begeerlijkheid zou ik niet geweten hebben, indien de wet niet zeide: gij zult niet begeren.

3 Ro 7:12-13

Zo is dan de wet heilig, en ook het gebod is heilig en rechtvaardig en goed. Is dan het goede mijn dood geworden? Volstrekt niet! Maar de zonde heeft, opdat zij zou blijken zonde te zijn, door het goede mijn dood bewerkt, opdat de zonde bij uitstek zondig zou worden door het gebod.

2. Om te bewijzen dat de mens zichzelf niet kan redden

Het tweede hoofddoel waarom de wet werd gegeven, is om aan te tonen dat de mens, als zondaar, niet in staat is in eigen kracht rechtvaardig te worden. Elk mens heeft de natuurlijke neiging om onafhankelijk te willen zijn van Gods genade en barmhartigheid. Dit verlangen naar onafhankelijk is zowel het resultaat als het bewijs van zijn zondige toestand.

Dit wordt door de meesten niet als zodanig onderkend. Als een mens overtuigd wordt van zijn zondige toestand, is daarom zijn eerste reactie iets te zoeken waardoor hij in eigen kracht rechtvaardig kan worden, zonder afhankelijk te zijn van Gods genade en barmhartigheid. Om deze reden hebben religieuze wetten en voorschriften door de eeuwen heen een sterke aantrekkingskracht gehad, ongeacht nationaliteit of achtergrond. Door deze wetten en voorschriften te houden, heeft de mens getracht de innerlijke stem van zijn geweten te sussen en zichzelf rechtvaardig te maken in eigen kracht.

Dit was precies de reactie van veel religieuze Israëlieten: "Want onbekend met Gods gerechtigheid en trachtende hun eigen gerechtigheid te doen gelden, hebben zij zich aan de gerechtigheid Gods niet onderworpen" [1]. De werkelijke oorzaak van deze dwaling was geestelijke hoogmoed, een weigering om zich aan God te onderwerpen, een verlangen om onafhankelijk te zijn van Gods genade en barmhartigheid.

Maar als een mens werkelijk eerlijk is tegenover zichzelf, moet hij toegeven dat hij er zelf nooit in zal slagen om zichzelf rechtvaardig te maken door het houden van religieuze of morele wetten. Paulus schrijft van zichzelf: "Want ik weet, dat in mij, dat wil zeggen in mijn vlees, geen goed woont ... Want niet wat ik wens, het goede, doe ik, maar wat ik niet wens, het kwade, dat doe ik" [2].

De kern van het innerlijke conflict vat hij samen in deze regel: "als ik het goede wens te doen, is het kwade bij mij aanwezig" [2]. Een mens weet pas hoe slecht hij is als hij het goede probeert te doen.

aangehaalde teksten:

1 Ro 10:3

Want onbekend met Gods gerechtigheid en trachtende hun eigen gerechtigheid te doen gelden, hebben zij zich aan de gerechtigheid Gods niet onderworpen.

2 Ro 7:18-23

Want ik weet, dat in mij, dat wil zeggen in mijn vlees, geen goed woont. Immers, het wensende is wel bij mij aanwezig, maar het goede uitwerken, kan ik niet. Want niet wat ik wens, het goede, doe ik, maar wat ik niet wens, het kwade, dat doe ik. Indien ik nu datgene doe, wat ik niet wens, dan bewerk ik het niet meer, maar de zonde, die in mij woont. Zo vind ik dan deze regel: als ik het goede wens te doen, is het kwade bij mij aanwezig; want naar de inwendige mens verlustig ik mij in de wet Gods, maar in mijn leden zie ik een andere wet, die strijd voert tegen de wet van mijn verstand en mij tot krijgsgevangene maakt van de wet der zonde, die in mijn leden is.

3. Voorbereiding op Christus

Het derde hoofddoel van de wet was om de komst van de Heiland te voorzeggen waardoor het alleen mogelijk was om echte behoudenis en rechtvaardigheid te verkrijgen. De komst wordt op twee manieren voorzegd: door directe profetie en door de ceremoniën en voorschriften van de wet.

Een voorbeeld van directe profetie is te vinden in Deuteronomium: "Een profeet zal Ik hun verwekken uit het midden van hun broederen, zoals gij zijt; Ik zal mijn woorden in zijn mond leggen, en hij zal alles tot hen zeggen, wat Ik hem gebied" [1]. Petrus haalt deze woorden van Mozes aan en past ze direct toe op Jezus Christus [2]. De profetie die voorzegd is door Mozes in de wet, is dus vervuld in de persoon van Christus in het Nieuwe Testament.

De offers en voorschriften van de wet bevatten veel beelden die Jezus Christus voorzeggen als de Heiland die zou komen. Het Paaslam is hier een voorbeeld van. Het is een afschaduwing van het behoud door het verzoenende bloed van Jezus Christus dat Hij in de tijd van het Paascha heeft vergoten aan het kruis van Golgotha.

Ook de verschillende offers die verbonden zijn aan boetedoening voor de zonde en toenadering tot God zijn een afschaduwing van de

verschillende facetten van de verzoenende offerdood van Jezus Christus aan het kruis. Johannes de Doper introduceert Christus aan Israël daarom met deze woorden: "Zie, het lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt" [3].

Dit doel van de wet wordt door Paulus samengevat in de brief aan de Galaten: "Neen, de Schrift heeft alles besloten onder de zonde, opdat ten gevolge van het geloof in Jezus Christus de belofte het deel zou worden van hen, die geloven. Doch voordat dit geloof kwam, werden wij onder de wet in verzekerde bewaring gehouden met het oog op het geloof, dat geopenbaard zou worden. De wet is dus een tuchtmeester voor ons geweest tot Christus, opdat wij uit geloof gerechtvaardigd zouden worden." [4]

Het Griekse woord dat hier vertaald is als 'tuchtmeester' betreft een ervaren slaaf die in het huis van een rijke verantwoordelijk was voor het eerste onderwijs aan de kinderen. Zo gaf de wet aan Israël het eerste onderwijs inzake Gods voorwaarden betreffende rechtvaardigheid. De taak van de wet was voltooid toen Israël tot het besef was gekomen dat rechtvaardigheid alleen kon worden verkregen door hun Messias, Jezus Christus. Paulus concludeert dan ook: "Nu echter het geloof gekomen is, zijn wij niet meer onder de tuchtmeester" [5].

aangehaalde teksten:

1 De 18:18-19

een profeet zal Ik hun verwekken uit het midden van hun broederen, zoals gij zijt; Ik zal mijn woorden in zijn mond leggen, en hij zal alles tot hen zeggen, wat Ik hem gebied. De man, die niet luistert naar de woorden welke hij in mijn naam spreken zal, van die zal Ik rekenschap vragen.

2 Hnd 3:22

Mozes toch heeft gezegd: De Here God zal u een profeet doen opstaan uit uw broeders, gelijk mij: naar hem zult gij horen in alles wat hij tot u spreken zal;

3 Joh 1:29

De volgende dag zag hij Jezus tot zich komen en zeide: Zie, het lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.

4 Ga 3:22-24

Neen, de Schrift heeft alles besloten onder de zonde, opdat ten gevolge van het geloof in Jezus Christus de belofte het deel zou worden van hen, die geloven. Doch voordat dit geloof kwam, werden wij onder de wet in verzekerde bewaring gehouden met het oog op het geloof, dat geopenbaard zou worden. De wet is dus een tuchtmeester voor ons geweest tot Christus, opdat wij uit geloof gerechtvaardigd zouden worden.

5 Ga 3:25

Nu echter het geloof gekomen is, zijn wij niet meer onder de tuchtmeester.

4. Om Israël te bewaren

In de woorden van Paulus bevindt zich een gedeelte dat een volgende belangrijke functie van de wet openbaart: "Doch voordat dit geloof kwam, werden wij onder de wet in verzekerde bewaring gehouden met het oog op het geloof, dat geopenbaard zou worden" [1].

De wet hield Israël als een bijzonder volk apart, afgescheiden van de andere volken door haar eigen rites en verordeningen. De profeet Bileam beschrijft Gods plan voor hen: "een volk, dat alleen woont en onder de natiën zich niet rekent" [2].

Het was Gods bedoeling dat het volk Israël alleen zou wonen, als een unieke, afgescheiden natie. Maar zelfs toen Israël door ongehoorzaamheid onder de volken werd verstrooid, zijn de Joden een herkenbare en afgescheiden groep gebleven die zijn specifieke identiteit niet heeft verloren. Het belangrijkste middel dat God heeft gebruikt om Israël als een afgescheiden volk te bewaren is de wet van Mozes geweest.

Samenvattend kunnen de volgende vier hoofddoelen worden opgesomd waarvoor de wet van Mozes werd gegeven:

1. De wet werd gegeven om de mens zijn zondige toestand te tonen.
2. De wet liet de mensen zien dat ze als zondaars door eigen inspanning niet rechtvaardig konden worden.
3. De wet wees door profetie en afschaduwing naar de Heiland, door wie alleen echt behoud en rechtvaardigheid kan worden verkregen.
4. De wet diende om Israël in de verstrooiing als een afzonderlijk volk te behouden, zodat ze zijn bewaard gebleven voor de speciale bedoelingen die God met hen heeft.

aangehaalde teksten:

1 Ga 3:23

Doch voordat dit geloof kwam, werden wij onder de wet in verzekerde bewaring gehouden met het oog op het geloof, dat geopenbaard zou worden.

2 Nu 23:9

Want van der rotsen top zie ik hem, van de heuvelen aanschouw ik hem. Zie, een volk, dat alleen woont en onder de natiën zich niet rekent.

5. Volmaakt vervuld door Christus

Ons onderzoek naar het verband tussen de wet en het evangelie is niet volledig zonder de woorden van Christus in aanmerking te nemen aangaande zijn relatie met de wet:

"Meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden, maar om te vervullen. Want voorwaar, Ik zeg u: Eer de hemel en de aarde vergaat, zal er niet een jota of een tittel vergaan van de wet, eer alles zal zijn geschied." [1]

In wat voor opzicht vervulde Jezus de wet? In de eerste plaats was Jezus zelf onder de wet geboren [2] en vervulde hem door zijn vlekkeloze gerechtigheid en niet aflatende gehoorzaamheid aan elk voorschrift.

Ten tweede vervulde Jezus Christus de wet door zijn verzoenende dood aan het kruis: "die geen zonde gedaan heeft en in wiens mond geen bedrog is gevonden ... die zelf onze zonden in zijn lichaam op het hout gebracht heeft ..." [3]. Christus nam de zonden op zich van allen die onder wet waren geweest en droeg de straf die de wet voorschreef, de doodstraf.

Ten derde vervulde Jezus de wet doordat Hij elke profetie aangaande de Heiland en Messias in zich verenigde. Lees wat Filippus tegen Natanael zei: "Wij hebben Hem gevonden, van wie Mozes in de wet geschreven heeft en de profeten, Jezus, de zoon van Jozef, uit Nazaret" [4]. En na zijn dood en opstanding zei Jezus tegen zijn discipelen: "Dit zijn mijn woorden, die Ik tot u sprak, toen Ik nog bij u was, dat alles wat over Mij geschreven staat in de wet van Mozes en de profeten en de psalmen moet vervuld worden" [5].

We zien dus dat Jezus in drie opzichten de wet heeft vervuld:

1. Door zijn volmaakte leven.
2. Door zijn verlossende dood en opstanding.
3. Door alles te vervullen wat in de wet voorzegt was over de Heiland en Messias.

De gelovige die aanvaardt dat Christus voor hem is gestorven ten einde voor hem de wet te vervullen, is daarmee in staat de wet te aanvaarden zonder voorwaarden of beperkingen. Het geloof in Christus voor behoudenis schuift de wet niet terzijde, maar

integendeel, het vervult deze [6] [7].

Wanneer de wet ons tot Christus heeft gebracht, is hij daarna in die hoedanigheid niet meer nodig. Geloof in Christus is nu de ene, in alles voorziende voorwaarde voor gerechtigheid. In elk ander opzicht blijft de wet staan, als onderdeel van Gods Woord dat voor eeuwig standhoudt.

aangehaalde teksten:

1 Mt 5:17-18

Meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden, maar om te vervullen. Want voorwaar, Ik zeg u: Eer de hemel en de aarde vergaat, zal er niet een jota of een tittel vergaan van de wet, eer alles zal zijn geschied.

2 Ga 4:4-5

Maar toen de volheid des tijds gekomen was, heeft God zijn Zoon uitgezonden, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, om hen, die onder de wet waren, vrij te kopen, opdat wij het recht van zonen zouden verkrijgen.

3 1Pe 2:22-24

die geen zonde gedaan heeft en in wiens mond geen bedrog is gevonden; die, als Hij gescholden werd, niet terugschold en als Hij leed, niet dreigde, maar het overgaf aan Hem, die rechtvaardig oordeelt; die zelf onze zonden in zijn lichaam op het hout gebracht heeft, opdat wij, aan de zonden afgestorven, voor de gerechtigheid zouden leven; en door zijn striemen zijt gij genezen.

4 Joh 1:45

Filippus vond Natanael en zeide tot hem: Wij hebben Hem gevonden, van wie Mozes in de wet geschreven heeft en de profeten, Jezus, de zoon van Jozef, uit Nazaret.

5 Lu 24:44

Hij zeide tot hen: Dit zijn mijn woorden, die Ik tot u sprak, toen Ik nog bij u was, dat alles wat over Mij geschreven staat in de wet van Mozes en de profeten en de psalmen moet vervuld worden.

6 Ro 3:31

Stellen wij dan door het geloof de wet buiten werking? Volstrekt niet; veeleer bevestigen wij de wet.

7 Ro 10:4

Want Christus is het einde der wet, tot gerechtigheid voor een ieder, die gelooft.

8. *De ware gerechtigheid*

1. Inleiding

Ter inleiding op dit hoofdstuk geeft Derek Prince het voorbeeld van een man die naar de dokter ging met klachten over zijn buik. Na onderzoek luidde de diagnose van de dokter: appendicitis. De man zei: wat is dat? Appendicitis is een blindedarmontsteking legde de dokter uit. Wel, nooit geweten dat ik een blindedarm had die kon ontsteken, bekende de man.

Op een soortgelijke manier zijn veel belijdende christenen zich weliswaar bewust van een diepliggend probleem in hun geestelijke ervaring, maar als hun zou worden uitgelegd dat de kern van hun probleem ligt in het falen het fundamentele onderwijs van het Nieuw Testament te begrijpen, zoals het verband tussen geloof en werken en wet en genade, dan zouden deze christenen net als die man met blindedarmontsteking moeten bekennen: wel, ik wist niet dat het Nieuwe Testament daar iets over te zeggen had.

Als reddend geloof niet wordt getoond door het houden van de wet, door welke werken wordt dit geloof dan wel getoond? Welke werken kunnen we verwachten in het leven van een mens die zijn reddend geloof in Christus belijdt?

Het antwoord op deze vraag vinden we in de brief van Paulus aan de Romeinen, die ons ook de sleutel geeft voor het verband tussen wet en genade:

"Want wat de wet niet vermocht, omdat zij zwak was door het vlees; God heeft, door zijn eigen Zoon te zenden in een vlees, aan dat der zonde gelijk, en wel om de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees, opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, doch naar de Geest." [1]

Het sleutelvers is: "opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons", waar met 'ons' de door de Geest geleide christen wordt bedoeld. Het is niet de wet zelf die door de christenen vervuld moet worden, maar de eis der wet.

Wat wordt bedoeld met 'de eis der wet'. Jezus zelf geeft het antwoord,

naar aanleiding van een vraag van de Joden:

"En een van hen, een wetgeleerde, vroeg, om Hem te verzoeken: Meester, wat is het grote gebod in de wet? Hij zeide tot hem: Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand. Dit is het grote en eerste gebod. Het tweede, daaraan gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten." [2]

aangehaalde teksten:

1 Ro 8:3-4

Want wat de wet niet vermocht, omdat zij zwak was door het vlees; God heeft, door zijn eigen Zoon te zenden in een vlees, aan dat der zonde gelijk, en wel om de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees, opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, doch naar de Geest.

2 Mt 22:35-40

En een van hen, een wetgeleerde, vroeg, om Hem te verzoeken: Meester, wat is het grote gebod in de wet? Hij zeide tot hem: Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand. Dit is het grote en eerste gebod. Het tweede, daaraan gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten.

2. De twee grote geboden

In deze woorden definieert Jezus de eis der wet. Achter het systeem van de wet stonden twee eeuwige onveranderlijke wetten van God voor het gehele menselijke geslacht: "Gij zult de Here, uw God, liefhebben" en "Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf". Deze twee geboden vormden de basis voor het gehele systeem van de wet en voor de bediening van alle oudtestamentische profeten. De eis der wet kan dus worden samengevat in "Heb God lief" en "Heb uw naaste lief".

Deze waarheid wordt door Paulus onderwezen in zijn brief aan Timoteüs:

"En het doel van [alle] vermaning is liefde uit een rein hart, uit een goed geweten en een ongeveinsd geloof. Door dit spoor te verlaten zijn sommigen vervallen tot ijdel gepraat; zij willen leraars der wet zijn, zonder ook maar te beseffen wat zij zeggen of waarover zij zo stellig spreken." [1]

Paulus geeft hier aan dat degenen die de wet van Mozes onderwijzen of uitleggen zonder de basisprincipes van de hele wet te kennen "vervallen tot ijdel gepraat". Met andere woorden, deze uitleggers

hebben het belangrijkste punt van de wet compleet gemist, dat is liefde. De wet van de liefde - liefde voor God en mens - is de wet achter alle andere wetten.

Paulus brengt de waarheid over de ene allerhoogste wet van de liefde ook tot uitdrukking in de brief aan de Romeinen:

"Zijt niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben; want wie de ander liefheeft, heeft de wet vervuld. Want de geboden: gij zult niet echtbreken, gij zult niet doodslaan, gij zult niet stelen, gij zult niet begeren en welk ander gebod er ook zij, worden samengevat in dit woord: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. De liefde doet de naaste geen kwaad; daarom is de liefde de vervulling der wet." [2]

En meer compact in de brief aan de Galaten:

"Want de gehele wet is in een woord vervuld, in dit: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf" [3]

De "eis van de wet" kan dus in één woord worden samengevat: liefde.

aangehaalde teksten:

1 1Ti 1:5-7

En het doel van [alle] vermaning is liefde uit een rein hart, uit een goed geweten en een ongeveinsd geloof. Door dit spoor te verlaten zijn sommigen vervallen tot ijdel gepraat; zij willen leraars der wet zijn, zonder ook maar te beseffen wat zij zeggen of waarover zij zo stellig spreken.

2 Ro 13:8-10

Zijt niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben; want wie de ander liefheeft, heeft de wet vervuld. Want de geboden: gij zult niet echtbreken, gij zult niet doodslaan, gij zult niet stelen, gij zult niet begeren en welk ander gebod er ook zij, worden samengevat in dit woord: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. De liefde doet de naaste geen kwaad; daarom is de liefde de vervulling der wet.

3 Ga 5:14

Want de gehele wet is in een woord vervuld, in dit: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.

3. Liefde is de vervulling der wet

De vraag kan worden gesteld: nu ik als christen niet meer onder de wet van Mozes ben, ben ik dan vrij om alles te doen wat ik wil? Ben ik vrij om te moorden, overspel te plegen of te stelen? Het antwoord hierop is dat je als christen vrij bent om alles te doen met volkomen liefde in je hart voor God en mens. Maar als christen ben je niet vrij om te doen

wat niet met liefde kan worden gedaan.

Jakobus verwijst twee keer naar deze wet van de liefde als de wet van de vrijheid:

"Maar wie zich verdiept in de volmaakte wet, die der vrijheid, en daarbij blijft, niet als een vergeetachtige hoorder, doch als een werkelijk dader, die zal zalig zijn in zijn doen" [1].

"Spreekt zo en handelt zo als mensen past, die door de wet der vrijheid zullen geoordeeld worden" [2].

De man wiens hart vervuld is van liefde van God en die daardoor geleid wordt, heeft de vrijheid om te doen wat hij wil. Want wat zo'n mens wil, zal altijd in overeenstemming zijn met de wil en de natuur van God, want God zelf is liefde.

Jakobus noemt dit de koninklijke wet:

"Indien gij echter de koninklijke wet vervult naar het schriftwoord: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf, dan doet gij wel" [3].

Als een mens overeenkomstig deze wet leeft, leeft hij als een koning. Hij staat niet onder enige andere wet. Hij is vrij om te doen wat zijn hart hem voorschrijft.

Als we nu de twee bedelingen vergelijken - de wet van Mozes en de genade door Jezus Christus - dan zien we dat het doel niet verschilt. De maatstaf voor echte rechtvaardigheid is dezelfde: liefde, liefde voor God en liefde voor de mensen.

Het verschil ligt in de middelen die worden gebruikt om het doel te bereiken. Onder de wet zijn de middelen een opgelegd systeem van wetten en verordeningen. Onder de genade zijn de middelen een wonderbaarlijke en voortdurende werking van de Heilige Geest in het hart van de gelovige.

De wetten van Mozes faalden om het doel te bereiken, niet omdat er iets mis was met de wet, maar vanwege de ingewortelde zondigheid en zwakheid van de vleeselijke natuur van de mens. Paulus maakt dit overduidelijk:

"Zo is dan de wet heilig, en ook het gebod is heilig en rechtvaardig en goed" [4].

"Wij weten immers, dat de wet geestelijk is; ik echter ben vlees, verkocht onder de zonde" [5].

"Want naar de inwendige mens verlustig ik mij in de wet Gods" [6]

"Maar in mijn leden zie ik een andere wet, die strijd voert tegen de wet van mijn verstand en mij tot krijgsgevangene maakt van de wet der zonde, die in mijn leden is" [7].

Onder het Nieuwe Testament stelt de genade van God door Jezus Christus aan de mens totaal nieuwe en andere middelen ter beschikking om het doel te bereiken. De genade begint met een wonderbaarlijk werk van de Heilige Geest in het hart van de gelovige. Het resultaat van dit werk is de 'wedergeboorte' of de 'geboorte uit de Geest'.

Deze ervaring is profetisch beschreven in het Oude Testament, waar de Heer tegen de kinderen van Israël zegt:

"Een nieuw hart zal Ik u geven en een nieuwe geest in uw binnenste; het hart van steen zal Ik uit uw lichaam verwijderen en Ik zal u een hart van vlees geven" [8].

De gevolgen van deze innerlijke verandering worden verder beschreven in Jeremia:

"Zie, de dagen komen, luidt het woord des Heren, dat Ik met het huis van Israël en het huis van Juda een nieuw verbond sluiten zal" [9].

"Maar dit is het verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord des Heren: Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn" [10].

Dit nieuwe verbond is het verbond der genade door geloof in Jezus Christus, wat we nu het Nieuwe Testament noemen.

Door dit nieuwe verbond wordt het binnenste van de zondaar volledig veranderd. Het wordt natuurlijk om in Gods weg te wandelen en Gods wil te doen. De koninklijke wet van de liefde wordt door de Heilige Geest gegrift in het hart. Vandaar uit werkt het uit in een nieuw karakter en gedrag [11].

We kunnen het verschil tussen de werking van de wet en de werking van de genade als volgt samenvatten: de wet hangt af van de bekwaamheid van de mens en werkt van buitenaf; de genade hangt af van de wonderbaarlijke werking van de Heilige Geest en werkt van binnenuit.

De liefde van God - God's eigen liefde - kan alleen door de Heilige Geest in onze harten worden uitgestort [12]. En die liefde brengt in

zijn volmaaktheid de negenvoudige vrucht van de Heilige Geest voort:

"Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing" [13].

Paulus benadrukt dat als zo vrucht wordt gedragen, zo'n leven door geen andere wet bestuurd hoeft te worden: "tegen zodanige mensen is de wet niet" [13]. De wet van de liefde is het einde van alle andere wetten en verordeningen. Het is de volmaakte wet, de koninklijke wet, de wet der vrijheid.

aangehaalde teksten:

1 Jak 1:25

Maar wie zich verdiept in de volmaakte wet, die der vrijheid, en daarbij blijft, niet als een vergeetachtige hoorder, doch als een werkelijk dader, die zal zalig zijn in zijn doen.

2 Jak 2:12

Spreekt zo en handelt zo als mensen past, die door de wet der vrijheid zullen geoordeeld worden.

3 Jak 2:8

Indien gij echter de koninklijke wet vervult naar het schriftwoord: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf, dan doet gij wel.

4 Ro 7:12

Zo is dan de wet heilig, en ook het gebod is heilig en rechtvaardig en goed.

5 Ro 7:14

Wij weten immers, dat de wet geestelijk is; ik echter ben vlees, verkocht onder de zonde.

6 Ro 7:22

want naar de inwendige mens verlustig ik mij in de wet Gods

7 Ro 7:23

maar in mijn leden zie ik een andere wet, die strijd voert tegen de wet van mijn verstand en mij tot krijgsgevangene maakt van de wet der zonde, die in mijn leden is.

8 Eze 36:26

een nieuw hart zal Ik u geven en een nieuwe geest in uw binnenste; het hart van steen zal Ik uit uw lichaam verwijderen en Ik zal u een hart van vlees geven.

9 Jer 31:31

Zie, de dagen komen, luidt het woord des Heren, dat Ik met het huis van Israel en het huis van Juda een nieuw verbond sluiten zal.

10 Jer 31:33

Maar dit is het verbond, dat Ik met het huis van Israel sluiten zal na deze dagen, luidt het woord des Heren: Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn.

11 Ro 8:3-4

Want wat de wet niet vermocht, omdat zij zwak was door het vlees; God heeft, door zijn eigen Zoon te zenden in een vlees, aan dat der zonde gelijk, en wel om de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees, opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, doch naar de Geest.

12 Ro 5:5

en de hoop maakt niet beschaamd, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, die ons gegeven is

13 Ga 5:22-23

Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing. Tegen zodanige mensen is de wet niet.

4. Het nieuwtestamentische patroon van gehoorzaamheid

We moeten waken voor de indruk dat de liefde van God iets vaags, ondefinieerbaars, onrealistisch of sentimenteels zou zijn. Integendeel, de liefde van God is altijd helder en praktisch. In het Nieuwe Testament worden de liefde voor God en de liefde voor de mens, uitgedrukt op manieren die overeenkomen met Gods eigen liefde - manieren die helder en praktisch zijn.

Door de hele Bijbel heen kan de hoogste toetssteen van iemands liefde voor God worden samengevat in één woord: gehoorzaamheid. In het Oude Testament zei God dit tegen zijn volk door Jeremia [1]. In het Nieuwe Testament benadrukt Jezus dit in zijn afscheidswaarden tot zijn discipelen:

- Wanneer gij Mij liefhebt, zult gij mijn geboden bewaren [2].
- Wie mijn geboden heeft en ze bewaart, die is het, die Mij liefheeft [3].
- Indien iemand Mij liefheeft, zal hij mijn woord bewaren [4].

Deze woorden maken duidelijk dat het voor een christen zelfbedrog is als hij wel zijn liefde voor Christus belijdt, maar niet de wil van Christus gehoorzaamt die geopenbaard is in zijn woorden en geboden.

Het hoogste gebod van Christus in het Nieuwe Testament is liefde. De uitwerking ervan toont een levenspatroon dat in elk opzicht door deze liefde wordt beheerst. Om dit patroon te kunnen volgen moeten we allereerst elk onderdeel van het nieuwtestamentische onderwijs biddend bestuderen en toepassen. Ten tweede moeten we constant onze volledige afhankelijkheid erkennen van de bovennatuurlijke genade en kracht van de Heilige Geest.

Op deze wijze zullen we uit eigen ervaring de waarheid van de Johannesbrief bewijzen: "Maar wie zijn woord bewaart, in die is waarlijk de liefde Gods volmaakt. Hieraan onderkennen wij, dat wij in Hem zijn" [5].

aangehaalde teksten:

1 Jer 7:23

Hoort naar mijn stem, dan zal Ik u tot een God en zult gij Mij tot een volk zijn, en wandelt op de ganse weg die Ik u gebied, opdat het u welga.

2 Joh 14:15

Wanneer gij Mij liefhebt, zult gij mijn geboden bewaren.

3 Joh 14:21

Wie mijn geboden heeft en ze bewaart, die is het, die Mij liefheeft; en wie Mij liefheeft, zal geliefd worden door mijn Vader en Ik zal hem liefhebben en Mijzelf aan hem openbaren.

4 1Jo 2:5

maar wie zijn woord bewaart, in die is waarlijk de liefde Gods volmaakt. Hieraan onderkennen wij, dat wij in Hem zijn.

5 Joh 14:23

Jezus antwoordde en zeide tot hem: Indien iemand Mij liefheeft, zal hij mijn woord bewaren en mijn Vader zal hem liefhebben en Wij zullen tot hem komen en bij hem wonen.